YIL: 4 SAYI: 57 EKİM 2025 AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ

ÇAYDAÇIRA

Elazığ'ın Tescilli Yemeği

SIRIN

ELAZIĞ İLİMİZİN TARİHİNİ KİTAP SAYFALARINA TAŞIDIK.
EMEK BİZDEN, OKUMASI SİZ DEĞERLİ HEMŞERİLERİMİZDEN.

BORDO RESSAM

Murat Sevinç İrtibat adresi: bordoressam@gmail.com

Dağıtım:https://www.kitapaloku.com/firma/10089/bordo-ressam

AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ
ÇAYDAÇIRA

AYLIK KÜLTÜR-SANAT VE AKTÜEL DERGİ
YIL: 4 SAYI: 57
EKİM 2025
İLK ÇIKIŞ TARİHİ: OCAK 2021

İMTİYAZ SAHİBİ ve
GENEL YAYIN YÖNETMENİ

YÜCEL ÇAKMAK
cakmakyucel@gmail.com

İSSN: 2980-1435

KATKIDA BULUNANLAR:
EKREM KATI (ELAZIĞ)
MURAT SEVİNÇ (İSTANBUL)
GÜRKAN ÖZENSOY (İSTANBUL)
BİLAL CİVELEK (İSTANBUL)
ŞERİF AYDEMİR (İSTANBUL)
BEDRİ YÜCEL (ELAZIĞ)
OYA ORHAN (ELAZIĞ)
İLHAN KILIÇ (ALMANYA)
FATİH BAYGELDİ (KKTC)
AYLA KOÇ (SİVAS)
AHMET TAHİR ERDEM (ANKARA)
İRFAN KARABULUT (İSTANBUL)
MUSTAFA DURĞUN (ELAZIĞ)
SELİM ŞENGÜL (ELAZIĞ)

YÜCEL ÇAKMAK

MERHABA

'Fırat'ın Kızı' olarak da anılan Elazığlı Şair **Sündüs Arslan Akça**, Ağustos ayında çıktığı Avrupa gezisiyle alakalı sosyal medyasında paylaşımlarda bulundu. Özellikle gittiği Avrupa kentlerinde karşılaştığı Elazığlılar ile fotoğraflarını paylaştı.

'Bu fotoğrafları bir yazıyla dergimizde paylaşalım mı?' diye bir teklifte bulunduk. Sayın Akça bizi kırmayarak Avrupa gezisini dergimiz için yazıya döktü. İstanbul'dan başlayan **BENELÜXS** Turu adı verilen **Hollanda, Almanya, Lüksemburg, Belçika ve Fransa** gezisini iki bölüm halinde yayınlıyoruz. Bu güzel seyahat yazısının Kasım bölümünde **Avrupalı Gakkolarla** alakalı notları yer alıyor.

Elazığ'ın tescilli yemeklerinden olan **SIRIN** birçok yöremizde ve bazı Karadeniz ülkelerinde de yapıldığını biliyor muydunuz?

SIRIN ile ilgili bilinmeyenleri dile getirdik.

SIRIN nasıl yapılır merak edenler için zevkle ve iştahla okunacak bir yazı...

Elazığ'ın taşı toprağı tarih fışkırıyor. Nereyi kazısanız orada 3 bin veya 6 bin yıllık tarih öncesine gidiyorsunuz. Salkaya kazılarından sonra şimdide **Palu Kalesi kazıları** gündemde...

Elazığlı İş İnsanları **KKTC**'ye çıkarma yaptılar. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Elazığ Kültür ve Dayanışma Derneği tarafından "Buluşma Gecesi" Girne'de gerçekleştirildi.

Elazığlı Şair ve Bestekar Özgür Albayrak, Elazığlılardan ilgi görememekten yakınıyor.

Sanat yaşamını İstanbul'da sürdüren **Özgür Albayrak**, gençken yazmaya başladığı şiirlerini besteleyerek sanatsal etkinliklerini devam ettiriyor. Elazığlıların ilgisizliğinden yakınan Albayrak, yine de Elazığ sevdasından kopamıyor.

Aydın Elazığlılar Kültür ve Dayanışma Derneği'nin (AYED) geleneksel Tel Kebap Etkinliği hem lezzeti hem de müziğiyle Aydın'da unutulmaz bir kültür şöleni sundu

Elazığ'da yaşanan kültürel ve sanatsal olayları yine **Çaydaçıra Dergisi**'nde dolu dolu takip edeceksiniz.

Sağlıcakla kalınız.

SEVDAM ELAZIĞ

Virane köylere dönmüş her yerin
Kapanmış kapılar gülmez yüzlerin
Muradını alamamış duvaksız gelin
Gönlümde sevdamsın benim ELAZIĞ

Seko Mahallesi'nin her sokağında
Ömrümün en güzel gençlik çağında
Neler neler bıraktık dört bir yanında
Burnumda tütüyorsun benim ELAZIĞ

Harput'un üstünde bir kara duman
Ocaklar tütmüyor haller pek yaman
Hak ömürler vere sana kavuşan
İçimde hasretsin benim ELAZIĞ

ÖZGÜR ALBAYRAK

Elazığ TSO'dan KKTC çıkarması

ÇAYDAÇIRA/KKTC

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Elazığ Kültür ve Dayanışma Derneği tarafından "Buluşma Gecesi" Girne'de gerçekleştirildi.

Programa KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar, İçişleri Bakanı Dursun Oğuz, Ulaştırma Bakanı Prof. Dr. Erhan Arıklı, Uluslararası Final Üniversitesi ve Final Eğitim Kurumları Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Taşel, Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı İdris Alan, Meclis Başkanı Sedat Karataş, Elazığ TSO meclis ve Yönetim kurulu üyeleri, KKTC Elazığ Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanı Yunus Ateş, iş insanları ve Kıbrıs'ta yaşayan Elazığlılar katıldı.

Elazığlılar Derneği tarafından uzun süreden beri hazırlığı yapılan bu anlamlı geceye Elazığ'dan katılan Elazığ TSO Başkanı İdris Alan ve heyetini Kıbrıs'ta ağırlamaktan büyük memnuniyet duyduklarını ifade eden Uluslararası Final Üniversitesi ve Final Eğitim Kurumları Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Taşel, "Elazığ farklı bir şehir. Elazığ bu ülke içinde çok önemli bir şehir. Kıbrıs Barış Harekâtında çok sayıda şehit vermiş bir şehir. Kanlı Noel'den başlayarak şehit edilen çocuklarımız Elazığlı Nihat İlhan Paşa'nın çocuklarıydı. Ve onun dışında benim çok yakınım ağabeyimiz birlikte askere gönderdiğimiz Ahmet Uygur kardeşimizin değerli abisi. Şu anda Boğaz Şehitliğinde yatıyor. Her geldiğimde ziyaret eder.

Bunun gibi Her şeyliğimizde Elazığ'dan bu ülkeye gelip o kurtuluşa imza atmış insanlar var.” dedi.

“Kıbrıslı iş insanlarımızla geleceği konuştuk”

İki ay önce Türkiye Odalar ve Borsaları Birliği Başkanıyla birlikte Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ile birlikte Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin altyapısı ile ilgili olarak Kıbrıs’a geldiklerini ifade eden Elazığ TSO Başkanı İdris Alan; “Bu süreçte çok kıymetli Kıbrıs Ticaret ve Sanayi Odası Başkanımız Elazığ Ticaret ve Sanayi Odasını Kıbrıs'a davet ettiler. Biz de buraya böyle geniş katılımlı bir heyetle geldik. 35 iş insanımız ve meclis üyelerimizle birlikte Kıbrıs'a geldik. Kıbrıs'ta da kıymetli hemşerilerimiz böyle bir organizasyon yapmış. Bu organizasyondan da ziyadesiyle mutlu olduk. Böyle Değerli hemşerilerimizi, değerli kardeşlerimizi, ablalarımızı, yeğenlerimizi burada görmenin mutluluğunu yaşadık.” dedi.

“Anavatana sonsuza kadar bağlıyız”

Elazığ heyeti ve Elazığlıları Kıbrıs’ta ağırlamaktan büyük bir memnuniyet duyduğunu ifade eden KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar, “Ülkemiz ve

şahsımla ilgili güzel duygularınızdan, bana duyduğunuz güvenden dolayı hepinize teşekkür ediyorum. Zor bir seçimden çıktık. Çünkü burada bir kutuplaşma vardır. O kesin ve net. Bir tarafta Güney Kıbrıs'ta Avrupa. Bizim tarafımızda ise Anavatan Türkiye Cumhuriyeti. Buna rağmen ve hep birlikte aynı geleceğe aynı duygularla ve aynı milli-manevi değerlerle yürüyebilmenin mutluluğu ve gururu içerisindeyiz. Bizleri ayıran ise bayrak sevdiğimiz, millet sevgimiz, devlet sevgimiz ve ana vatana bağlılığımız. Bütün bunlar elbette bizlerin doğru yolda olduğumuzun kanıtıdır. Nitekim Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan iki akşam önce New York'ta Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda; ‘dördüncü kez buradan bütün dünyaya sesleniyorum. Kıbrıs'ta artık federasyon defteri kapanmıştır. Kıbrıs Türk halkı egemen bir halktır ve bir çözüm olacaksa mutlak surette bu çözüm iki devletli çözüm olacaktır’ diyerek Türkiye’nin Cumhurbaşkanı bunu bir kez daha bütün dünyaya tekrar ilan etmiştir. Değerli arkadaşlar işte bu büyük bir başarıdır ve sorumlu devler anlayışıdır.” dedi.

Program, davetlilere plaket takdimi ile son buldu.

Elazığ'ın tescilli yemeği birçok yörede farklı isimlerle anılıyor.

Sırın mı Siron mu?

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ'ın severek yenilen yöresel yemeklerinden biri olan 'Sırın' birçok yörede 'Siron' olarak anılsa da yine aynı lezzetle sofraları süslüyor.

Sırın, Elazığ'ın tescilli yöresel lezzetlerinden biridir. Elazığ'ın yöresel yemeği 'Sırın' 9 Mayıs 2023'te Türk Patent ve Marka Kurumu Coğrafi İşaretler Dairesi Başkanlığı tarafından tescillenmişti.

Geçmişte, tandırda pişirilen sırın, günümüzde fırında da pişirilebilmektedir. Sırın, genellikle kahvaltıda veya akşam yemeğinde tüketilir.

Sırın diğer yörelerde de farklı isimlerle anılmaktadır.

Siron veya Silor, kurutulmuş hamurun sıcak su ile açılmasıyla yapılan, Gümüşhane başta olmak üzere Erzurum, Bingöl, Artvin, Ardanuç, Bayburt, Şavşat, Şebinkarahisar, Maçka, Alucra ve Yusufeli'nde popüler olan bir yemektir. Artvin yöresinde yemeğe Silor, Bingöl yöresinde ise Sorina Pel denmektedir. Çok fazla tüketilen Gürcistan bölgesinde de siron sinor olarak adlandırılır.

Elazığ'da Sırın Nasıl Yapılır?

Karıştırma kabına un, maya ve tuz konulur. Alabildiği kadar su azar azar eklenerek iyice yoğrulur. İyice yoğrularak hazırlanan hamur, yumurta büyüklüğünde bezelere ayrılır, bezelerden orta büyüklükte yufkalar açılarak kızgın sac üzerinde pişirilir. Pişirilen yufkalar rulo şeklinde düzgün katlanarak 2 cm eşit büyüklükte kesilir, tepsi veya tabak içerisine dik olarak özenle dizilir. Önce yufkaların üzerine eritilmiş tereyağı serpilir. Sonra yoğurt ile dövülmüş sarımsak karıştırılır ve hazırlanan yağlı yufkaların üzerine dökülür. Daha sonra bir tava içerisinde eritilerek kızaran tereyağı üzerine dökülerek servis yapılır.

Denizli'de Siron Nasıl Yapılır?

Yufkalar önceden ıslatılarak hazırlanır. İç malzemeler sotelenir. Yufkanın içine malzeme koyulup, rulo yapılır. Rulo 2 parmak kalınlığında kesilerek servis tabağına alınır. Üzerine sarımsaklı yoğurt ve onun üzerine sosu dökülüp servis yapılır.

Gümüşhane'nin tescilli Sironu...

Gümüşhane sironu unların hamura işlenmesi, yufka haline dönüştürülmesi, yufkaların açık aleve maruz kalan özel dizayn edilmiş demir saclar üzerinde kısmen pişirilmesi, 4- 6 kez turlanması (katlanması) ve 1–2 cm boyunda kesilmesi ile elde edilir. Yufka pişirme aşamasında pişirme sacının altı, meşe odun küllerinden hazırlanan bir çamurla yaklaşık 3–5 mm sıvanır. Çamur kuruduktan sonra bu sac, üretimde kullanılır. Yufkalar açık odun alevinde pişirilir.

Gümüşhane iliyle özdeşleşen Siron, *Türk Patent ve Marka Kurumu* tarafından tescillenmiş ve 2018 yılında *coğrafi işaret* belgesi almıştır.

Siron'u lezzeti keşfetmiş, damak tadına sahip kişiler olarak bilinen uluslararası gurmelerin de çok iyi bildiği **Siron ya da Ziron** adıyla Gürcistan, Bulgaristan, Yunanistan ve hatta Rusya'nın bazı bölgelerinde de aynı şekilde pişirilerek servis ediliyor. Kelime Gürcüce de სირონი (sinori) olarak bilinir ve Türkiye sınırına yakın Acara Bölgesinde daha fazla yapılır. Bu ülkelerde siron tavuk ya da kırmızı et ve suyu dökülerek servis ediliyor olsa da Gümüşhane'de ramazan gecelerinin vazgeçilmez yemeği siron, geleneksel olarak genellikle sade yapılır. Siron kelimesinin kökeni, hazırlanış şekli olarak **'şeritler'** haline getirilmiş ve birbirine sınırdaş olan sironların tepsiye diziliş şekline dayanır.

Gürcistan'ın **Acara** Bölgesinde de çok fazla tüketilen **'siron'**, **'sinor'** olarak adlandırılır. Ahıska Türklerinden **Recepova Ganime Veyselkızı;**

"Orada çay az içiyerduò. Ne vahtı ot biçiminden gelürdiler o vahıt samavar úoyarduò, dişleme şekeri çayinen içerduò. O da hınkalın peşine, ya ketenin peşine. Sinor, börek yapardıler." şeklindeki ifadeleri [Devrişheva, 2006] **'sinor ya da siron'**un Alman dilbilimci Harald Haarman'a göre Kafkasya'da **Hun kökenli Türk boyu Avarlar** zamanında **Dağıstan** Bölgesinde pişirilen mantıya benzer bir Ahıska yemeği olan **'hıngel'** ve **'kete'**lerle birlikte mutfak kültüründe yer aldığını gösterir.

REKLAMLARINIZ İÇİN
BİZİ ARAYINIZ...0553 253 30 90

.

ELAZIĞ'DAKİ YAŞANMIŞ HİKAYELER VE DEVLET ÜNİVERSİTELERİNDEKİ BAŞARI SIRALAMASI

GÜRKAN ÖZENSOY

Elazığlı şoför Mehmet; malı fazla olan Ahmet Dayı'nın aklına girip. 'Ahmet Dayı sen bu tarlalardan ne gazanisin? Sat bi tane otobüs al. Bi sefer İstanbul'a git gel goy 1 milyarı cebine...' demiş. Bu fikir Ahmet Dayı'nın aklına yatmış. Malını satmış bir otobüs almış. Şoför Mehmet'i de alarak işe başlatmış. Ahmet Dayı mal sahipliğinin verdiği havayla hostes koltuğuna kurulmuş ve İstanbul'a ilk seferine çıkarlar. Tam boğaz köprüsüne girerken fabrika hatasından olsa gerek ki vites kolu şoförün elinde kalır. Ne olduğunu anlamayan
Ahmet Dayı bağırmaya başlar: "Mehmet oğlum ben bilidim böyle bir halt yiyeceğini Elazığ dan çıktık çıkalı sen bu zıkkımlan oynisin taki buraya gelene kadar."
Adam Baskil'e eşekle giderken acıkır heybesinden salatalık çıkarır bir ağacın altında soluklanır salatalıkları soyup yemeye başlar kabuklarını da aynı yere atar eşekte kabukların üzerine çişini yapar. Adam Baskil'e gider işini halleder döner. Aynı ağacın dibinde soluklanır tekrar içi geçer acıkır. Yiyecek bir şey bulamaz sağına solunu bakar kabukları görür açlıktan gözü dönen Baskilli teker teker kabukları eline alır 'buna değmiş buna değmemiş' der hepsini yer.
Adam Baskil otobüsüne binmiş. Otobüs kalabalık yanlışlıkla kadının ayağına basmış. Kadın "Heyvan" diyerek adama bağırmış. Kadının bu şivesi adamın hoşuna gider tekrar ayağına basar. Kadın tekrar "heyvan" demiş adam üçüncü kez tekrarlayınca kadın dayanamamış "Ula sana Heyvan dedik kelebek demedik bunun eşeği var, ineği var, ayısı var." demiş.
5 yıllık evli çift misafirliğe gidiyor sohbet muhabbet ediyorlar adamın eşi çay dağıtıyor adam da nezaketen 'sağol şekerim' diyor. Kadın 5 yıldır eşinden böyle iltifat duymamış ve o an anlamamış sanmış eşi şeker istemiş gitmiş şeker getirmiş adam şaşkınlıkla 'ben şeker kullanmıyorum ben sana şekerim dedim' demiş.
Bir gün kadının eşi telefonla uğraşırken telefonun yavaşlayıp ağırlaştığını görür eşine bu durumu anlatır eşi de 'ver ben hallederim hafifler der' neyse fazla uygulamalar fotoğraflar falan siler ve telefon hafifler eşine verir 'hallettim bak düzeldi' der. Kadın telefonu eline alır ve telefonu elinde tartarak 'ne kadar hafiflemiş kuş gibi olmuş' der.

DEVLET ÜNİVERSİTELERİNDEKİ BAŞARI SIRALAMASI

1.HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
2.İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
3.ANKARA ÜNİVERSİTESİ
4.İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
5.ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
6.GAZİ ÜNİVERSİTESİ
7.EGE ÜNİVERSİTESİ
8.ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
9.DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
10.MARMARA ÜNİVERSİTESİ
11.CERRAHPAŞA ÜNİVERSİTESİ
12.YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
13.ELAZIĞ FIRAT ÜNİVERSİTESİ
14.ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
15.SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
16.KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
17.BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ
18.ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
19.AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
20.ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

BENELÜXS GEZİSİ

SÜNDÜS ARSLAN AKÇA

Türk Her Yerde!

Gezi yazımıza Montaigne'nin "Seyahat etmek, ruhumun sürekli tatbikatıdır.'' sözüyle başlamak çok yerinde olacaktır. Tatbikat kelimesiyle Montaigne, seyahati bir çeşit egzersiz olarak görüyor. Yani sadece bedenin değil, ruhun da sürekli alıştırmaya, deneyime ihtiyacı vardır. Seyahat de bunu sağlar. Yolculuk insanı alıştığı çevreden çıkarır. Yeni insanlar, yeni diller, yeni adetler karşısında sabrını, anlayışını ve önyargılarını sınar. İnsan yolculuk sırasında hem dışarıdaki dünyayı görür hem de kendi iç dünyasını fark eder. Bu yüzden seyahat, ruhun kendini tanıması için bir fırsattır.

Uzun süre yurt içi seyahatlerim oldu. Ülkemin büyük bir kısmını görme fırsatını yakaladım. Kültürel gezileri, yeni yerler, yeni insanlar görüp tanımayı, çıkarımlarda bulunmayı oldum olası çok severim. İmkân dahilinde de bunu yapmaya çalışırım.
Yurt dışına çıkmak için geç kaldığımı düşünsem de demek ki vakti zamanı şimdiymiş. Biliyoruz ki nasipten ötesi olmuyor. İlk yurt dışı seyahatim 2024 temmuz ayında Orta Avrupa turuyla başladı. O geziden sonra farklı ülkeleri görme iştiyakımız arttı. Sıradaki tur BENELÜXS olsun diye karar verdik. Benelüxs turunda isminden de anlaşılacağı gibi Belçika, Hollanda ve Lüksemburg vardı. Bu tura Fransa ve Almanya da dahil edilmişti. Çok koşturmacalı ve yorucu olacağı belliydi. Fakat insanın yarına senedi olmadığından az zamanda çok işler başarmak gerektiğini düşünüyor.
Hazırlıklar tamamdı. Turun hareket noktası İstanbul'du. Önce uçakla Brüksel'e orada bizi bekleyen rehberimizle Avrupa'nın içini otobüsümüzle gezecektik. Öyle de oldu. Hiçbir aksilik yaşamadan Brüksel'de bizi bekleyen otobüsümüze geçtik. Tur arkadaşlarımızla aynı uçaktaydık ama otobüsümüze geçene kadar kimse kimseyi bilmiyordu. Birlikte yola çıktıklarınızla ilk günler herkes resmi oluyor, tur sonunda da güzel arkadaşlıklar kurmuş bir şekilde ayrılıyorsunuz. Hadi başlayalım o zaman… İlk yolculuk Hollanda'ya…

Hollanda İzlenimlerim

Avrupa'nın kalbinde küçücük bir ülke… Haritaya baktığınızda Konya kadar ama dünyaya bıraktığı iz devasa. Hollanda'yı gezdikçe şunu düşündüm: İnsan doğayla kavga da edebilir, onunla dostluk da kurabilir. Hollandalılar bunu yüzyıllar önce anlamış ve kanallarıyla, değirmenleriyle, sistemli hayatlarıyla kendi kaderlerini yeniden yazmışlar.

Amsterdam: Özgürlüklerin ve Kanalların Şehri

İlk durağımız Amsterdam'dı. İlk sizi kanallar karşılıyor. Öyle çok ki, şehri "Kuzeyin Venedik'i" diye anmak boşuna değil. Tam 1.546 köprü varmış; her biri başka bir hikâye anlatıyor. Kanalların kıyısına dizilmiş evlerin cepheleri özenle korunmuş. Bazıları eğilip bükülmüş; bu yüzden onlara "Dans eden evler" diyorlar.

Amsterdam bisikletin şehri. Sabahın erken saatlerinde kadınlı erkekli, genci yaşlısı herkes işine bisikletle gidiyor. Korna sesi duymak imkânsız; çünkü burada ayıp sayılıyor. Kurallara uymak, insanlara saygı göstermek, sistemin bir parçası olmak… Hollandalıların hayatına sinmiş bir alışkanlık bu.

Evlerin bir başka ilginç yanı da en üstlerinde asılı duran kancalar. Daracık kapılardan eşya taşımak zor olunca, mobilyaları iplerle pencerelerden içeri çekiyorlar. Kapılar küçük, tavanlar alçak; ama bu evler Hollanda'nın karakteriyle bütünleşmiş.

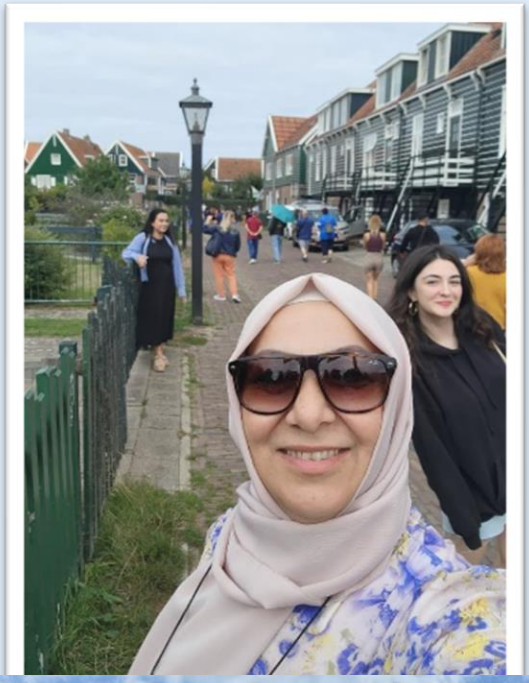

Amsterdam aynı zamanda elmasın şehri. Royal Coster Diamonds'a girdiğimizde parıltısıyla göz kamaştıran taşların hikâyesini dinledik. Dünyanın en iyi ustaları burada yetişmiş. Elması ancak elmasla kesebilirsiniz; bu incelik, sabır ve ustalık isteyen işçilik Amsterdam'ı kraliyet ailelerinin tercih ettiği bir merkez hâline getirmiş.

Bizimle ilgilenen genç, Bakü doğumlu bir Azerbaycan Türk'üydü. Anar Bey'in Türkçe konuşması içimizi ısıttı; gurbet elde Türklük damarlarımız kabardı.

Hollanda'nın tarihi, doğayla verdiği mücadeleyle yazılmış. Çünkü ülkenin büyük kısmı deniz seviyesinin altında. Ataları denizci olan bu insanlar, bataklıkları kurutmak için kavaklar ve okaliptüsler dikmiş, toprağı kazıkların üzerine oturtmuş, yel değirmenleriyle suları boşaltmışlar. Bir zamanlar 10 bin yel değirmeni varmış, bugün yalnızca 900'ü kalmış. Geriye kalan işi dev pompalar üstleniyor.

Bilim insanları, iklim değişikliği nedeniyle

2100'lerde Hollanda'nın üçte birinin sular altında kalabileceğini söylüyor. Ama bu halkın azmine bakınca, "onlar yine bir yol bulur" diye düşünmeden edemiyorsunuz. Hollandalılar uzun boylu, sarışın ve iri yapılı. Çocuklarına ana sınıfından itibaren sistemli yaşamı ve sorumluluk bilincini öğretiyorlar. Birkaç dili konuşmak olağan; Felemenkçe zaten anadil, ama çoğu insan İngilizce ve Almancayı da su gibi biliyor.

Ülkede yaklaşık 450 cami bulunuyor. Ezan sesli okunmuyor; sadece içeride duyuluyor. Cuma ve bayram günleri Müslümanlar bir araya geliyor. Nüfusun %52'si kendini inançsız olarak tanımlarken, %38'i Hıristiyan, %5'i Müslüman, geri kalanı Yahudi ve diğer inançlardan.

Maaşlar Avrupa standartlarına göre yüksek ama vergiler de ağır. Asgari ücret yaklaşık 2000 euro. Bir öğretmen 4000, mühendisler 7–10 bin, doktorlar ise 10 bin eurodan fazla kazanabiliyor. Yine de orta sınıf arabalar tercih ediliyor; çünkü lüks, gösteriş değil sistem ve düzen değerli burada.

Köylere doğru gittiğinizde Hollanda'nın gerçek yüzü çıkıyor karşınıza: inek sürüleri, peynir mandıraları, çiçek bahçeleri… Siyah-beyaz alacalı Holstein inekleri günlük 9 litre süt veriyor. Peynirler koyun şirdeniyle mayalanıyor, balmumuyla kaplanarak aylarca bozulmadan saklanıyor.

Geleneksel ağaç ayakkabılar yapan bir atölyeye uğradık. Ayakkabıyı bize tanıtan beyin tiyatral yeteneği oldukça iyiydi. İzlerken çok keyif aldık. Söğüt ve kavak ağaçları tercih ediliyor. Bu ağaçlar hem hafif hem de kolay işlenebiliyormuş. Keski ile dış hatlar verilip kaba formu ortaya çıkarılıyor. Daha sonra içi oyularak ayağın yerleşeceği boşluk ortaya çıkarılıyor. Ve ardından ayakkabı kurumaya bırakılıyor. Kuruyunca törpülenip, cilalanıp ve süslenirmiş. Çeşitleri de vardı. Her birini tanıtırken akrobasi hareketler yapmaktan da geri durmadı.

Marken köyü yarımada gibi suyun ortasında. Kartpostal güzelliğinde evleri var. **Volendam** ise klasik Hollanda evleriyle ünlü. Evlerin kapıları farklı renklere boyanmış; çünkü denizciler fazla rom içince dönüşte evlerini karıştırırlarmış. Çözüm basit: kapıları ayırt edici renklere boyamak. Bugün hâlâ rengârenk kapılar çiçeklerle süslü.

Burada geleneksel yemekler yedik: tereyağında kızarmış küçük patatesler, somon balığı ve sebzeli yöresel çorba. Üzerine dondurma ile günü tatlıya bağladık. Deniz kenarında yürürken hafif rüzgâr yüzümüze çarptı; Hollanda'nın dinginliği ruhumuza işledi.

Rotterdam: Modern Yüz

Rotterdam, savaşta yerle bir olmuş, sonra yeniden doğmuş bir şehir. 1940–45 arasında bombalanan şehir, 1980 sonrası modern mimariyle ayağa kaldırılmış. Bugün Avrupa'nın en büyük, dünyanın da Singapur'dan sonra ikinci büyük limanı. Yılda 180 bin gemi buradan geçiyor.

Şehrin simgesi Erasmus Köprüsü beyaz bir kuğu gibi yükseliyor; bu yüzden "ak kuğu" diyorlar. Bir de 1980'lerde yapılan meşhur küp evler var; şehre bambaşka bir çehre katıyor. Rotterdam'ın belediye başkanı Fas kökenli bir Müslüman. Bu da şehrin çok kültürlü yapısını gösteriyor.

Lahey: Adaletin Başkenti

Lahey (Den Haag), devletin merkezi. Kraliyet sarayı, bakanlıklar, elçilikler ve parlamentonun bulunduğu Binnenhof burada. Kraliçe ve kral her yıl eylülde buraya gelip meclisi açıyor. Uluslararası Adalet Divanı ve Barış Sarayı da burada. Bahçesinde "Dünya Barış Ateşi" yanıyor; çevresinde barış mesajları yazılı taşlar. Bosna Savaşı'ndaki katliamları işleyenlerin burada yargılandığını bilmek insanın içine umut serpiyor.

Ayrıca Johannes Vermeer'in ünlü tablosu "İnci Küpeli Kız" da Lahey'deki Mauritshuis Müzesi'nde sergileniyormuş.

Hollanda'da sokaklarda başıboş kedi, köpek göremezsiniz; çünkü hepsi sahiplidir. Çiftçiler bazen alışverişe botlarla gider; kanallar onların yoludur. İnsanlar güneşi bulduklarında hemen parklara koşar, piknik yapar, hatta mayosuyla güneşlenenleri bile görürsünüz.

Yolların iki yanına ses ve gaz duvarları yapılmış; çocuklar zehirlenmesin, aileler huzurla yaşasın diye. Küçük ayrıntılar gibi görünse de aslında büyük bir insanlık hassasiyeti.

Hollanda bana şunu düşündürdü: Bir ülkeyi büyüten, yüzölçümü değil; aklı, emeği ve düzenidir. Doğayla savaşmış ama sonunda onunla uyum içinde yaşamayı öğrenmişler. Yel değirmenleri, peynirleri, kanalları, bisikletleri, sanat müzeleriyle dikkat çekici.

Amsterdam'ın özgür ruhunu, Volendam'ın kartpostal evlerini, Rotterdam'ın modern gökdelenlerini, Lahey'in adalet sarayını gördükten sonra bu ülkeye dair içimde tek bir cümle kaldı:

Hollanda, küçücük toprağına büyük bir dünya sığdırmış.

ALMANYA

Köln

Köln'e adım attığınızda sizi ilk karşılayan şey Ren Nehri'nin dinginliği oluyor. Şehrin tam ortasından geçen bu büyük nehir, Köln'ü ikiye ayırıyor ve üzerinde uzanan tam sekiz köprü, adeta iki yakayı birbirine sıkı sıkıya bağlıyor. Ren boyunca yürürken tarihin, sanatın ve modern yaşamın aynı potada eridiğini hissediyorsunuz.

Şehrin kalbi, hiç şüphesiz Dom Katedrali. 1248'de yapımına başlanmış ve tam altı yüzyıl boyunca süren bir emekle 1880'de tamamlanmış bu görkemli yapı, 157 metrelik boyuyla dünyanın en büyük katedrallerinden biri. Gotik mimarinin zirvesi kabul edilen bu yapı, sadece Almanya'nın değil, tüm Hristiyan âleminin göz bebeği. Orta çağ boyunca krallar ve kraliçeler burada taç giymiş, burada ayinlerle anılmış, öldüklerinde de buraya gömülmüşler. Hatta katedralin içinde altın bir lahit içerisinde Üç Müneccim Kralın –Gaspar, Melkior ve Baltazar'ın– kemikleri olduğuna inanılıyor. Bu üç kral, Hz. İsa'nın doğumunu yıldızlardan okuyup Beytüllahim'e gelen, Hristiyan inancında çok özel yere sahip kişiler.
İçeriye adım attığınızda ise göğe yükselen devasa sütunlar, vitraylardan süzülen ışıklarla karşılaşıyorsunuz. UNESCO tarafından koruma altına alınan Dom, sadece bir ibadet yeri değil, aynı zamanda insanlığın kültürel mirasının da bir simgesi.
Köln aynı zamanda kolonyanın doğduğu şehir. 18. yüzyılda çiçek özlerinden üretilen bu ferahlatıcı esans, tüm dünyaya buradan yayılmış. Hâlâ ayakta olan ve 4711 numarasıyla anılan marka, kolonyanın atası kabul ediliyor. "Köln suyu" adıyla biliniyor bizde. Almak için uğradık ama bize biraz tuzlu geldi.
Şehrin savaşlarla da yoğrulmuş bir tarihi var. Özellikle II. Dünya Savaşı sırasında Köln neredeyse yerle bir olmuş. Bombalamalar sonucunda şehir dümdüz edilirken, ayakta kalan tek yapı yine Dom Katedrali olmuş. Bugün hâlâ, savaşın izlerini taşıyan fotoğraflar ve anılar, şehri gezerken karşınıza çıkıyor.
Almanya'nın yakın tarihi de burada daha iyi anlaşılıyor. I. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan, II. Dünya Savaşı'nda ise Adolf Hitler'in başrolde olduğu bir yıkıma sürüklenen ülke, tarihe kara bir sayfa bıraktı. Hitler'in üstün ırk saplantısıyla başlattığı savaş, bir dönem başarıyla ilerlese de Rusya cephesinde donan yakıtlar ve Kızıl Ordu'nun ilerleyişiyle geri püskürtülmüş. Sonunda Berlin'e kadar giren Sovyetler ve Amerika'nın baskısıyla Nazi Almanya'sı çöktü. Hitler intihar etti, ama ardında büyük bir yıkım bırakarak.
Bildiğiniz gibi 1949'da Almanya ikiye bölündü. Doğu Almanya Sovyetler'in, Batı Almanya ise Federal sistemin kontrolüne geçti. Berlin'i ayıran Utanç Duvarı, tam 29 yıl boyunca aileleri, dostları ve bir milleti böldü. 1989'da duvar yıkıldı. Günümüzde Almanya, Federal Cumhuriyet olarak yoluna devam ediyor.

Köln gezimizde katedralin ardından çarşıya yöneldik. Elektronik eşyalarıyla ünlü olsa da fiyatlar bize pek cazip gelmedi. Ancak Türk nüfusunun yoğunluğuyla burada kendinizi yabancı hissetmiyorsunuz. Sokaklarda Türkçe tabelalar görmek, dönercilerde mola vermek, Köln'ü bir bakıma "bizden" kılıyor.

Cochem

Akşam üzeri otobüsümüze binip Ren'in kıyısında yer alan küçük ve masalsı bir kasabaya, Cochem'e doğru yola çıktık. Yaklaşık 13 kilometre kala uzaktan gözüken çan kuleleri ve üzüm bağları, bize buranın şaraplarıyla meşhur olduğunu anlatıyordu. Gerçekten de Cochem, Almanya'nın bağcılık merkezlerinden biri. Yeşilin bin bir tonu arasında Karadeniz'i andıran ormanlık manzaralar eşliğinde ilerledik. Ünlü Rizburg (Reichsburg) Kalesi, şehre yukarıdan bakan bir tacı andırıyor. Burada elmalı turta ve kahve tatmak gelenek olmuş. Biz kahve içmekle yetindik.

Devamı Kasım Sayısında...

"Bozkırdan Harput'a, Bozlaktan Çayda Çıraya"

Gönüllü halk koromuz Neşet Ertaş'ı anma konseri ile gönüllere dokunacak.
Amatör ruh ile başlayan koro profesyonel olma yolunda. Orta Anadolu'dan bir Bozlak yükselip yukarı şehrin eteklerinden gönüllere değecek. Emek, fedakârlık ile yıllardır süren çalışmalar ile hep başarıya imza atan topluluk, Neşet Ertaş türküleri ile gönülden gönüle bir bağ kuracak. Müziğin evrensel bir formda ilerleyişini izleyeceğiz. Müziğin ritmi bizi geçmişten geleceğe götürecek. Orta Anadolu Türküleri yankılanırken şehrimizde çayda çıranın yanan ışığı tüm dünyayı saracak. Bir hoyrat bir Bozlak iki kardeş nağme unutulmaya yüz tutmuş deyişleri bir de halk koromuzdan dinleyin.

OYA ORHAN

Bozkırdan Harput'a
Bozlaktan çayda çıraya selam var.
İçinde tüten sevdayı bağlamanın tellerine ne güzel akıtmıştı.
Bir türkü kulaklarımda

"Yazımı kışa çevirdin
Karlar yağdı başa Leyla'm
Yazımı kışa çevirdin
Kar yağdırdın başa Leyla'm"

diyerek sevgiliye sitemini

"Şu garip hâlımdan bilen şiveli nazlım
Göğnüm hep seni arıyor, neredesin sen?
Datlı dillim, güler yüzlüm, ey ceylan gözlüm
Göğnüm hep seni arıyor, neredesin?"

sen diyerek özlemini,

"Cahildim dünyanın rengine kandım
Hayale aldandım boşuna yandım
Seni ilelebet benimsin sandım
Ölürüm sevdiğim zehirim sensin
Evvelim sen oldun ahirim sensin"

diyerek vazgeçemeyişini anlatıyordu.

Sevdaya dair ne varsa bağlamasının tellerindeydi.
Bağlamanın telleri onun alfabesiydi.
Abdal Neşet'den bir Bozlak yükselir, derdini sevdasını anlattığı

"Ah o gözlerini sevdiğim dilber
Sana bir sözüm var diyemiyorum
Bilmem deli miyim Mecnun gezerim
Sırrımı yatlara veremiyorum,
derdimi ellere diyemiyorum"

Dizeleriyle sazını konuşturuyordu.

"Mühür gözlüm seni elden
Sakınırım, kıskanırım
Uçan kuştan esen yelden
Sakınırım, kıskanırım
Uçan kuştan esen yelden
Sakınırım, kıskanırım."

diyerek esen yelden sevdasını sakınmıştır.
Gurbeti sol yanına alıp kırık bir saz ile yokluğu varlık eylemiş boynu bükük bir başaktı bozkırda...

Orta Anadolu'dan bir ses bir bozlak...
Harput'ta bir maya bir hoyrat
Dertleşen iki nağme
Neyi varsa varı yoğu sevdaydı.
Anadolu'dan Neşet edip dünyada ölmekti onun kaderi
Gönülden gönüle bir yoldu bozkırda yanan çıra misali,
Yokluğu varlığa çeviren bir avuç sevgiydi
Ne varsa aşka dair bam telindeydi.
Abdallık geleneğinin son temsilcilerinden bozkırın tezenesi...

Abdal müzisyen diye anılan Neşet Ertaş bizim için gönül erbabı gönüllere dokunan bir bağlama ustası olarak kalacak...

Palu Kalesi kazılarında tarih yazılıyor.

Zirvede Osmanlı Karakolu...

ÇAYDAÇIRA/PALU

Elazığ'ın tarihi ilçesi Palu'da Kültür ve Turizm Bakanlığı, Elazığ Valiliği ve Palu Kaymakamlığı destekleriyle yürütülen kazı çalışmalarında Palu Kalesi'nin zirvesinde dört odalı Osmanlı dönemi karakolu gün yüzüne çıkarıldı. Mayıs ayının ortalarında başlayan hem bilimsel bulguların ortaya çıkarılmasını hem de ziyaretçi deneyiminin artırılmasını hedefleyen kazılarda önemli buluntular elde edildiğini ifade eden Elazığ Valisi Numan Hatipoğlu, kalenin zirvesinden Osmanlı dönemine ait olduğu değerlendirilen bir karargâhın gün yüzüne çıkarıldığını kaydetti. Kazıların bilimsel danışmanı Munzur Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Harun Danışmaz ise, kazılarda dört odalı Osmanlı karakolunun yanı sıra, kuzey cephesinde kısmen ayakta kalmış yapı kalıntılarına da rastlandığını ifade etti. Doç. Dr. Danışmaz, "İlk bakışta Osmanlı dönemine ait gibi görünen yapının altında, detaylı incelemelerde beş ayrı yapı katmanı olduğunu tespit ettik. En alt katmanda ise kalenin kuruluşuna ait Urartu dönemi sur temelleri ve özgün taşlar bulunuyor." dedi.

Kazılarda ayrıca Osmanlı askerlerine ait taş gülleler, demir kılıçlar, lüle parçaları ve çok sayıda çanak ve çömlek buluntusu da ortaya çıkarıldı. Yapılarda ayrıca tandırlar ve sarnıç gibi yaşam izleri de gözlendi.

"Osmanlı karargâh merkezi ortaya çıktı"

Kentteki kazılarda geleceğe miras anlamında önemli buluntular ortaya çıktığını belirten Vali Numan Hatipoğlu, "İlimizde devam eden kazılardan Palu Kalesi'nde çalışmalarımızı ziyarete gitmiştim. Bu ziyaretimizde önemli buluntular tespit edildiğine dair bilgiler aldık. Palu Kalesi, bölgenin tarihi açısında oldukça öneme haiz olan noktalardan birisiydi. Şu an itibariyle kazılarımız sürekli kazı haline dönüştürülecek. Biz de İl Özel İdaresi olarak gerekli desteği vermeye devam edeceğiz. Burada çeşitli dönemlere

ait çok önemli buluntular ortaya çıkıyor. En son itibariyle Bizans ve Osmanlı dönemlerine ait sikkeler ortaya çıktı. Ayrıca kalenin zirvesinde Osmanlı döneminden kullanıldığı değerlendirilen bir karargâh merkezi ortaya çıktı. Kazıları devam ediyor.” ifadelerine yer verdi.

“Osmanlı dönemi karakoluna rastladık”

Kalenin zirvesinde yapılan kazılarda dört odalı bir karakol, geniş koridorlar ve farklı dönemlere ait yapı katmanları tespit ettiklerini ifade eden Doç. Dr. Harun Danışmaz, “Palu Kalesi'nde mayıs ayının ortalarında kazı çalışmalarına başladık. Kazı çalışmalarını iki ayrı hedef doğrultusunda yürütüyoruz. Birinci hedefimiz, kaleye gelen ziyaretçilerin deneyimlerini arttırabilmek. Bu amaçla yazıt alanında ve kaya mezarlarında temizlik çalışmaları yapıyoruz. İkinci olarak da bilimsel çalışmalar yapıyoruz. Burada ilk kazma vurduğumuz alan bu alandı. Kalenin zirvesi. Burada yaptığımız çalışmalarda dört odalı bir Osmanlı dönemi karakoluna rastladık.

Burada görmüş olduğumuz 4 oda ve 4 metre uzunluğunda bir koridor. Kuzey cephesinde ise üzeri yarı açık bazı yapı kalıntılarına rastladık. Bu yapılar içerisinde, ilk bakışta burada tek dönemi görebiliyoruz. Ancak daha detaylı baktığımız zaman açmanın bazı yerlerinde beş ayrı yapı katına ait kalıntıları görebiliyoruz. Özellikle yapıların içerisindeki tandırlar burada yaşam olduğunu gösteriyor. Yani yaşama ait bir yapıların olduğunu gösteriyor.” diye konuştu.

“5 farklı yapı katına rastlandı”

Alandaki çalışmaların bittiğini ve duvarların korunması çalışması başlatacaklarını kaydeden Danışmaz, "Yine kuzey doğu köşesinde bulunan, o dördüncü odanın kuzey doğu köşesinde bulunan sarnıçta, yine kuzeybatı kısmında bulunan kalın duvarlar bu yapının erken dönemlerine ait izleri taşıyor. Osmanlı yapısı tabii en son dönem yapı katı. Şu anda bütünü tamamıyla açığa çıkarılan yapı. Fakat onun altında dört ayrı yapı evresinin olduğunu görüyoruz. En altta ise kalenin kuruluşuna ait Urartu dönemi kalıntılarını temel seviyesinde, sur temel yatakları, kuzey cephesinde görüyoruz. Sur temel yatakları ve üzerinde orijinal olarak bazı o döneme ait taşları da görebiliyoruz. Osmanlı döneminde burada çıkan buluntulara baktığımız zaman, karakola ait buluntulara baktığımız zaman, taş gülleler, demir kılıç, ondan sonra askerlere ait bol miktarda lüle parçaları ve çok bol miktarda bu döneme ait çanak gömlek kalıntılarını da görebiliyoruz. Bu kalenin zirvesini oluşturduğu için zamanla doğal şartlar gereği buradaki bu taş temel üzerindeki kerpiç yapı yıkılarak, özellikle kuzey yamaç yani kalenin sarp olan kuzey yamacında aşağı doğru döküldüğünü döküntülerden anlayabiliyoruz. Biz buraya ilk geldiğimiz zaman burası tam bir düz bir alandı. Yapılan kazılarda yani buradaki çalışmalarımızı sonlandırdık. Artık burada koruma evresine geçeceğiz. Yani bu duvarların korunması için çaba göstereceğiz. Bu amaçla koruma çalışmaları yapacağız" şeklinde konuştu.

Kitabenin çevresi temizlendi

Palu Kalesi’nde yürütülen kazı ve temizlik çalışmaları devam ediyor. Urartu Kralı Menua’ya ait kitabenin bulunduğu alanın toprak dolgusu temizlenerek çevresi düzenlendi.
Çivi alfabesiyle yazılmış Urartuca metinde Menua’nın Şebeteria kentinde yaptırdığı tapınaktan, Malatya kralına karşı kazandığı zaferlerden söz ediliyor ve metin beddua ifadeleriyle son buluyor. Kazı alanında ayrıca Helenistik ve Roma dönemine ait kayaya

oyulmuş şişe biçimli sarnıçlar da ortaya çıkarıldı. Üç metre derinliğe sahip bu sarnıçlar sıvanmış olup, içinde suyun tortusunu ayıran dinlendirme havuzları bulunuyor. İki sarnıcın aynı plan ve aynı ustalar tarafından yapıldığı belirlendi. Munzur Üniversitesi öğretim üyesi ve kazıların bilimsel danışmanı Doç. Dr. Harun Danışmaz, özellikle Urartu dönemi kaya mezarlarının önemine dikkat çekti. Kaledeki üç çok odalı mezardan ikisinin üst kısımda, birinin ise basamaklarla inilen alt bölümde yer aldığını belirten Danışmaz, "Bu mezarlar valiler ve aileleri için yapılmış anıtsal nitelikli yapılar. Giriş kısmı 80 santimlik toprakla kapanmıştı, temizlik sonrası yalnızca Palu Kalesi'ne özgü özel çukurlar ortaya çıktı. Mezar bir ana salon ve üç yan odadan oluşuyor, yan odalar daha küçük ve farklı amaçlarla tasarlanmış. Yapılan çalışmalar sayesinde kitabe, sarnıçlar ve kaya mezarları artık ziyaretçiler için düzenlenmiş ve incelenebilir durumda" dedi.

"Bu mezar bir ana salon ve üç yan odadan oluşuyor"

Kayaya oyulmuş olmaları mezarların en önemli özelliklerinden birisi olduğunu ifade eden Doç. Dr. Danışmaz,

"Palu Kalesi'nde üç çok adet odalı kaya mezarından ikisi üst kısımda, biri ise basamaklarla inilen alt bölümde yer alıyor. Bu mezarlar valiler ve aileleri için yapılmış anıtsal nitelikli yapılar. İlk geldiğimizde tabanlarında yaklaşık bir metre kalınlığında toprak dolgusu vardı, yaptığımız çalışmalarla bu dolguyu kaldırdık.

Özellikle Kaya Mezarı 2'de giriş kısmı 80 santimlik toprakla kapanmıştı, temizlik sonrası yalnızca Palu Kalesi'nde görülen özel çukurlar ortaya çıktı. Bu mezar bir ana salon ve üç yan odadan oluşuyor. Yan odalar daha küçük ölçekte ve farklı amaçlarla yapılmış. Yapılan çalışmalar sayesinde kitabe, sarnıçlar ve kaya mezarları artık ziyaretçiler için düzenlenmiş ve incelenebilir durumda. Kitabe alanına geldiğimizde yaklaşık iki metrelik toprak dolgusu vardı.

Yaptığımız çalışmalarla bu dolguyu temizledik ve alanı genişleterek kitabenin rahatlıkla görülebilmesini sağladık. Kitabe çivi alfabesiyle yazılmış Urartuca bir metin. Menua'nın Şebeteria kentinde yaptırdığı tapınaktan, Malatya kralına karşı kazandığı zaferlerden ve başarılarından söz ediyor. Metin beddua ifadeleriyle son buluyor" şeklinde konuştu.

Sarnıçlar Helenistik ve Roma döneminde kullanılmış. Kaya mezarlarının alt kısmında ise basamaklarla inilen bir mezar daha bulunuyor. Bu mezarlar kayaya oyulmuş ve birden fazla odaya sahip aile mezarlarıdır. Anıtsal nitelik taşıyan bu mezarların tabanı ve girişleri temizlendikten sonra ziyaret için uygun hale getirildi. Bu alanlarda yapılan çalışmalar hem kazı ekibine hem de ziyaretçilere Urartu dönemi yapılarını ve mezar geleneğini daha iyi gösteriyor" diye konuştu.

Elazığlı Şair-Bestekar Özgür Albayrak, yazdığı şiirleri besteliyor.

Hem yazıyor hem besteliyor

Nota bilgisi olmadığını ifade eden Özgür Albayrak, kendi yazdığı şiirleri cep telefonuna şarkı formatında okuyarak, müzisyen arkadaşlarına notaya dönüştürüyor.

YÜCEL ÇAKMAK
ÇAYDAÇIRA/İSTANBUL

'Sevdam Elazığ' sözleriyle sohbete başlayan Elazığlı Şair ve Bestekar Özgür Albayrak, Elazığlılardan ilgi görememekten yakınıyor. Sanat yaşamını İstanbul'da sürdüren Özgür Albayrak, gençken yazmaya başladığı şiirlerini besteleyerek sanatsal etkinliklerini devam ettiriyor. Çağdaş Edebiyat Kültür Sanat Eğitim Derneği (ÇEKSED) Yönetim Kurulunda yer alan Özgür Albayrak, İstanbul'daki kültür ve sanat derneklerinde şiirlerini ve bestelerini okuyor. Özgür Albayrak'la ÇEKSED binasında yaptığımız sohbete değerli arkadaşımız Elazığlı Sanatçı İbrahim Yetişir de katıldı.

1965 yılında Elazığ merkeze bağlı Sedeftepe (Mığı) Köyü'nde doğan Özgür Albayrak, ilkokulu köyünde bitirdikten sonra, 1978 yılında ailesiyle Elazığ'a yerleştiler.

İlkokuldan sonra eğitimini bırakan Özgür Albayrak, Elazığ'da bir kaynakçılık atölyesinde çıraklığa başladı. 1985 yılında Konya'da askerlik yapan Albayrak, askerlikten sonra

kaynakçılık mesleğine devam etti. 1987 yılında İstanbul'a yerleşen Albayrak, serbest meslekle iştigal etti.
Gençlik yıllarında şiir yazmaya başlayan Albayrak, 2018 yılından sonra şiir yazmaya daha çok ağırlık verdi. 2021 yılında "Yüreğimdeki Sevda" ilk şiir kitabını yayımladı. Şair Özgür Albayrak bir milad olarak gördüğü ilk kitabından sonra sanat hayatına daha çok ağırlık verdi. "İnsanın söyleyip de söyleyemediği duyguları yazmak istiyorum" diyen Özgür Albayrak, "İnsanlara tercüman olmak istiyorum. Eserlerimde sevgi, sevda, isyan ve hasret vardır. Eserlerimle arkamda iz bırakmak istiyorum." dedi.
Sosyal medya üzerinden şiirlerini paylaşan Albayrak'ın şiirleri müzisyen arkadaşları tarafından bestelenmeye başlanılıyor. 11 şiiri Türk Sanat Müziği formatıyla bestelenen Özgür Albayrak, böylelikle İstanbul sanat çevrelerinde tanınmaya başlıyor. Birçok kültür ve sanat derneklerinin etkinliklerinde şiirleriyle yer alan Albayrak, müziğe de merak sarıyor. Notasız olarak beste çalışmalarına başlayan Albayrak, notist arkadaşlarının yardımlarıyla 40'a yakın şiirini kendisi besteliyor.
Yerel TV programlarında ve yerel şiir günlerinde sahne alan Albayrak, sanat yaşamını aktif olarak İstanbul Kartal'da faaliyet gösteren Çağdaş Edebiyat Kültür Sanat Eğitim Derneği (ÇEKSED)'nde yürütüyor. Emekli olan Özgür Albayrak, evli ve 2 çocuk babasıdır.
Elazığlı olmakla her zaman gurur duyduğunu ifade eden Özgür Albayrak, "Dik halayı oynamayı çok severim. Harput Müziğini hep dinlerim. Elazığlı birini görsem hemen muhabbete koyulurum. Bu sevgime karşılık bulamamaktayım. Diğer yöre illere ait dernekler beni etkinliklerinde ağırlarken, Elazığlı dernekler bizi görmemezlikten geliyor. Haliyle Elazığ'daki kültür sanat çevreleri de bizi tanımıyorlar. İstanbul'da kültür sanat dünyasında çok sayıda Elazığlı bulunmaktadır. Ama bunlar birbirini tanımamaktadır. Elazığ dernekleri bu insanları bir araya getirmeli diye düşünüyorum." dedi.

Özgür Albayrak'la yaptığımız görüşmeyi kâğıda döktüğüm esnada, Sakarya Yazarlar Şairler Kültür Derneği tarafından "Değerlerine Yaşarken Sahip Çık" kapsamında Özgür Albayrak'ı ödüle layık gördü. 19 Eylül 2025 tarihinde Serdivan Kültür Sanat ve Kongre Merkezi'nde düzenlenen bir etkinlikle Özgür Albayrak 'Onur Ödülü' aldı.

GOLAN

Yol, kara bir yılan gibi kıvrıla kıvrıla Golan'ın bağrına dek girmiş. Stabilize yol aşkları son bulmuş tozun esamisi okunmuyor ama çukurlar ve tümsekler de şehrimizin bu eşsiz kaplıcasına yakışmıyor. Yol bakımı ve yapımı elzem… Bir şiirin başlangıcına benzer bu yolculuk. Şiirin kendisi mısra-ı berceste olarak bir kaynak gibi fışkırır son noktasında Golan'ın. Kışın kaynaklardan fışkıran suyun etrafını saran buhar hailesi var edilen bu alemin en güzel dizesi değil de nedir şimdi? Mutlu ve güvenli bir şekilde aracınızla ilçenin kalbine doğru – Golan'a - gidebilirsiniz. Yol medeniyettir, gelişmişliktir. Yolu yordamı bilen toplumlar ilerlemiş, zamana ayak uyduramayansa tökezlemişler. Golan yolu düz gider inşallah artık.

GÜRHAN GÜRSES

Eskiyi görenlerin gözü, yeniye intibak etmekte biraz zorlanır gibi olsa da Golan'ın bu yeni gidişini sevdim dostlar. Sağınızı solunuzu birer yeşil örtü gibi kuşatan meşeler ve hâkim noktalarda Oxi'nin Kızılca'ya ve oradan da Çelakasa'a, akşamları metropolde yaşayan bir insanın yorgun argın eve dönmesine benzeyen akışı eşliğinde seyreden bir yolculuk. Sizi muhteşem bir güzelliğe sürükleyen heyecan ve bağlantılar boşuna değil. Sadece bakmak ve baktığından haz almak gerek. Sefkarbaba'da pikniğinizi yapıp, Güzelbaba'da bir dilek tutup, sincapların dev ağaçların arasında daldan dala bir sabun gibi kaymasını büyük bir göz iştihasıyla temaşa edebilirsiniz. Sonra Hıdır Baba'da alabalıklara bir olta atıp Beyaz Çeşme'nin her türlü yapaylıktan ve kuraklıktan uzak çeşmesinden bir tas soğuk su içebilirsiniz.

Golan sizi bir mıknatıs gibi çekmeye başlar artık. Bir yarışın son metreleri içinde sayılırsınız. Golan'a hakim olan tepeden aşağı inince Peri Suyu masmavi bir şekilde sevgilinin boynuna takılan bir kolye gibi karşınızda duruverir. Cazibe, aklınızı baştan almaya başlamıştır. Peri Suyu'nun gözlerinin içine sakın bakmayasınız. Bir peri gözü gibi sizi kendi derinliğine ve karanlığına çeker, aman dikkat! Aldığı canlara bakarsanız yüreğiniz acır, dile pelesenk olan efsanesine kulak verirseniz sizi boğmaya çalışan bir canavar olur. Hiçbir şey yapamasa bile derinden derine inlemeye başlayan yaralı bir cadı olur.

Son düzlüğe indiğinizde Golan bütün haşmetiyle karşınızdadır artık. Usulca yanaşır arabanız park yerine. Son metrelerin tozlu hali biraz sivilce gibi durur sanki güzel bir yüzde ama hoş göreceğiniz gelir. O kadar kusur kadı kızında da olur. Park yeri kale şeklinde burçlarla süslenmiş, parke taşlarla bezenmiş, arabalarınızın oh diyebileceği bir mekân olmuş. Biraz güneş yakacak arabaları ama bu ortamda bundan fazlasını istemek de el insaflık olur diye düşünüyorum. Sizi bir saraya götürüyorlar hissine kapılırsınız bir an. Etraf çiçeklerle bezenmiş, taşlarla süslenmiş. Ama ne yazık ki bugünkü Golan değil anlattığım. Hemen parkın alt tarafı Peri Suyu'na nazır bir restoran olmuş. Restoranda yemeğinizi yiyebilir, çayınızı veya soğuk meşrubatınızı iç serinletici bir esinti eşliğinde yudumlayabilirsiniz. Köy odası şeklinde düşünülmüş bir bölmede şekerleme yapabilir, gönül rahatlığıyla oturabilirsiniz. Kafanıza yatmazsa içinde buzdolabı, televizyonu olan odalardan birisini tutup orada Golan' ın tadını çıkarabilirsiniz. Ah söylediklerim gerçek olsa!

Restoranın sıfır noktasında suya bakabilir, karşı kayalara monte edilmiş hoparlörde hafif bir müzik eşliğinde kafanızı demleyebilirsiniz. Balık tutanlara, nehrin soğuk suyunda yüzmeye çalışanlara el sallayabilirsiniz. Belli bir saatten sonra çoğalan nehir suyu her şeyi silip süpüren bir temizlik işçisine benziyor. Suyun soğukluğunda muhafaza edilmeye çalışılan karpuzlar farkında olmazsanız alıp başını gider Peri Suyu'nun zümrüt yeşilinde. Karpuzsuz kalmamanız için buna dikkat edin. Lakin suyun üstünde gördüğüm baraj suyunun salınmasıyla birlikte poşetler, pet şişeler ve çöpe atılması gereken ama Peri'ye atılanlar… Ekolojik denge, çevre temizliği, doğa… Yarım kalıyor her şey cümlelerimde.

Kayalıkların gölgesi suya değdiği vakit oradaki bütün gözler dağ keçilerini aramaya koyulur. Golan ne kadar hamamsa o kadar da dağ keçisidir bugün. Ne kadar da bütünleşmiş bu coğrafyayla, etle tırnak misali koparamazsınız birisini diğerinden. Alevi inancının kutsalı olan dağ keçileri buranın da âdeta sembolüdür. O kayalar sanki düz bir yoldur onlar sahneye çıktığı vakit. Önce küçük taşlar suya düşer ve gözler kilitlenir aniden araziye muhteşem bir uyum gösteren fark edilmesi zor olan keçilere. Bir çift boynuz kayalıkların en uç noktasında gökyüzünün mavi fonuyla birlikte cilalanmış bir şekilde "Bu kayalıkların kralı benim." şeklinde ortaya çıkar. Artık gözünüzü alamazsınız. Farkı fark etmeye çalışan gözleriniz yorulur. Yaza kış doğayla renk olarak bütünleşen ve oradan oraya kolayca atlayan keçileri ve yanlarındaki yeni bitmeleri görünce heyecanınız artar. Herkese göstermeye çalışırsınız onları. İşaret edersiniz ve bu anı yakaladığınız için çaktırmadan mesut olursunuz. Bütün yorgunluğunuz Peri Suyu'na atılır gibi gider. Psikolojiniz düzelir, kuş gibi olursunuz. Tabiatı daha bir sevmeye çalışır, tabiattaki dengeyi görür ve ona saygı gösterirsiniz. Ve bu dünyadaki tüm dengesizliklerin de insanlardan çıktığını anlamaya çalışırsınız. Elinde tüfekle bu yörenin kutsalı dağ keçilerine kıymaya çalışanlara yuh çekersiniz. Yuhhhhhhh….

Kayalıkların prensi de var burada. Golan; hamamıyla, dağ keçileriyle ne kadar popülaritesini artırıyorsa onun değerine değer katacak olan bir kartalın da olduğunu dile getirmekte ve bunu sizinle paylaşmakta bir beis görmüyorum. Rivayette olsa… Afrika safarilerine benzer bir hal, Golan'da cereyan etmiştir. Kayalıkların en zirvesine ve ulaşılmazına yuva yapmış olan kartalımız, ansızın Bağin tarafından ıslığa benzer bir ses çıkararak hücuma geçer, çıkardığı ürkütücü sesin korkusundan sağa sola dağılan dağ keçilerinin yavrularından gözüne kestirdiğini alıp götürür. Bu muhteşem olay, dağ keçisi yönüyle baktığınızda ne kadar trajik görünse de tabiatın kendi dengesi açısından baktığınızda da size normal görünmeli ve tarafınızdan kabul edilmelidir. Bir de olayın dışında kalan ve harikulade anı yaşayan insanlar açısında da muhteşem bir belgesel tadı içermektedir. Eğer attığını vuran Musa'nın cipi oradaysa kartal hiçbir şekilde süzülmüyor Golan'ın üstünde.

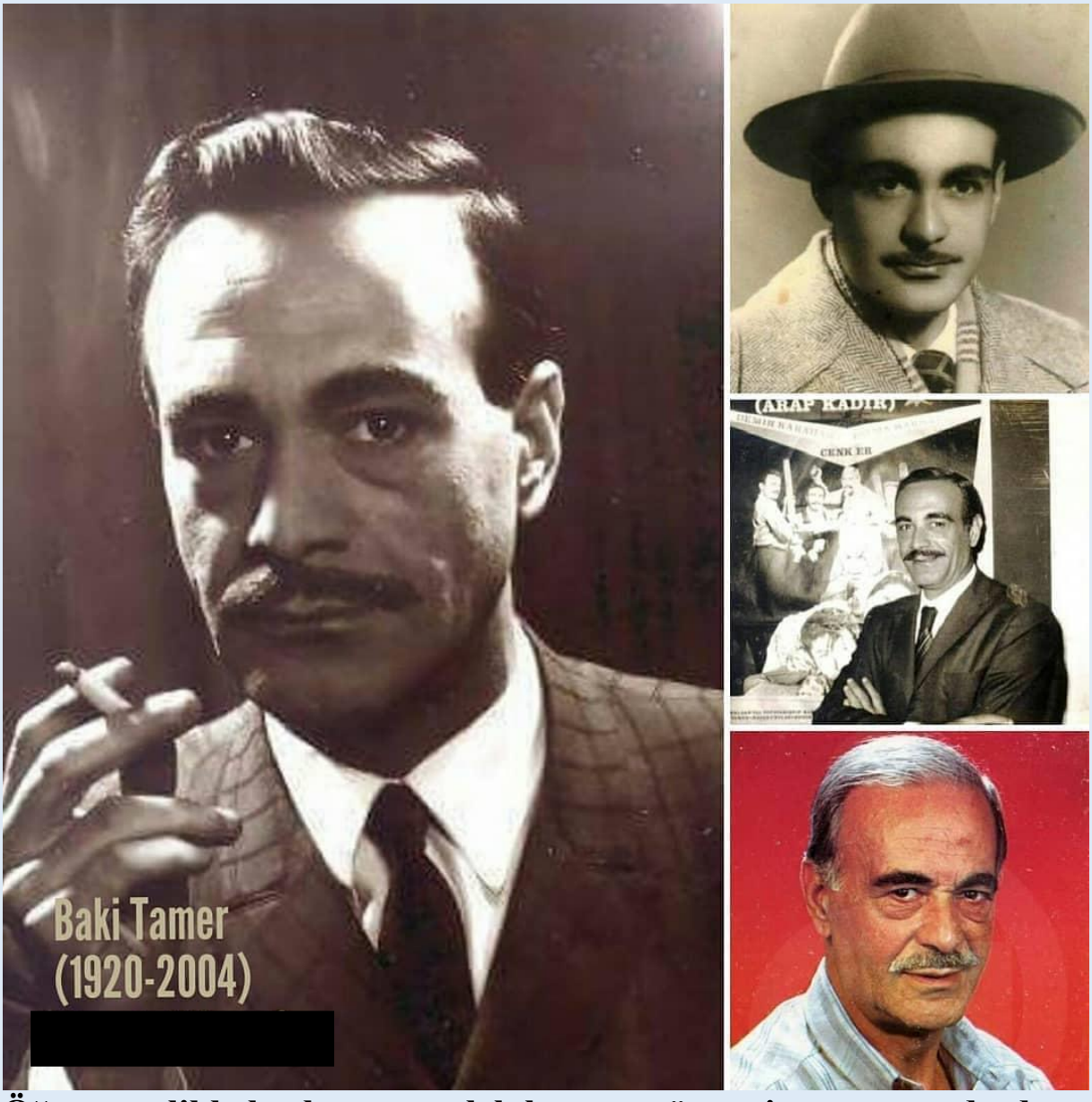
Akşama doğru hiç aksamayan bir saat dakikliğinde suya inen ve muntazam bir şekilde gerisin geri kayalıklara tırmanan dağ keçilerinin ayakları mıknatıs misali. Bugüne değin bir tanesinin dahi düştüğü görülmemiş burada. Dengedeki uyuma bakın. Biz düz yolda dahi şaşırırken, onlar oyun oynuyor kayaların üzerinde ve bize inat nanik yapıyor boynuzlarıyla.

Golan'da en çok dağ keçilerini sevdim. Herkes –istisnasız- bir sinema filmi seyreder gibi onların sarp kayalıklardaki akrobatik yürüyüşlerine odaklanıyor. Ekran gayet net, gözü sağlam olan tüm çıplaklığı ve canlılığıyla bu filmi seyrediyor. Golan'da en çok dağın gölgesinin ikindiden sonra hamamın üzerine düşmesini sevdim. Vadinin hafif esintisi teninize temas ettiği vakit, bir ayağınız kaynaktan çıkan klorlu suda diğer ayağınız da nehrin buz gibi suyunda adeta ayaklarınızdan masaj yapılıyor gibi hoş bir duygu yayılır bedeninize. Bu esinti eşliğinde yudumlayacağınız çay en güzel çay, demse en güzel demdir. Ben en çok dağların prensini sevdim. Buranın hakimi olan kartalı; özgür, bir o kadar zeki ve güçlü…

Golan'da en çok asma köprüde fotoğraf çekmeyi sevdim. Bir o kadar havalı ve hamama nazır… Galiba ben Karakoçan'ın en çok Golan'ını sevdim, Golan'a gidişini ve Golan'dan dönüşünü…

Yeşilçam’dan Palulu Baki Tamer geçti

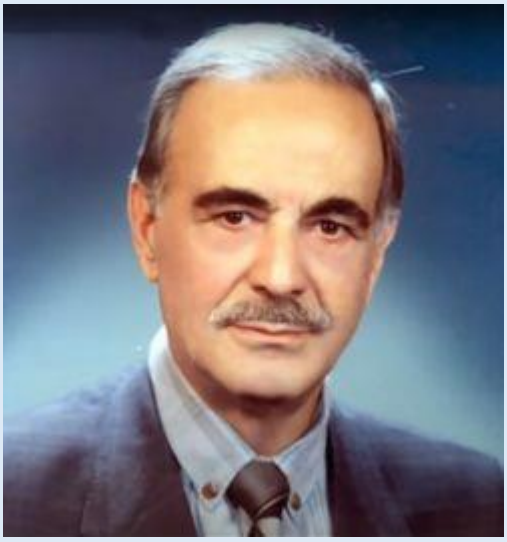

Öğretmenlikle başlayan meslek hayatını önce tiyatroya, ardından sinemaya kaydıran Yeşilçam’ın efsanevi oyuncusu Baki Tamer, toplam 500’e yakın filmde yer aldı. Bunların 60’ında başrol oynayan Tamer’in hayatı da bir film gibi aslında…

ÇAYDAÇIRA/İSTANBUL

Baki Tamer 25.12.1923 yılında Elazığ’ın Palu İlçesinde dünyaya geldi. Çok çocuklu bir ailenin en küçük ve 15'inci çocuğudur. Dönemin şartlarına göre nüfusa üç yıl geç kaydedilen Baki Tamer'in kimliğinde doğum tarihi 25 Aralık 1926 olarak yazılmıştır. Asıl adı Baki Solak’tır.

İlkokulu Elazığ'da, Ortaokulu Gaziantep'te okuyan sanatçı, kendi isteği ile Erzurum Öğretmen Okuluna Leyli-Meccani olarak kaydını yaptırmıştır. Öğretmen Okulunda okurken, sporun her dalı ile ilgilenmiş, birçok branş da bölge ve Türkiye dereceleri elde etmiştir. Öğretmen Okulunu bitirdikten sonra Gaziantep'e tayın edilen Baki Tamer, burada üç ayrı spor kulübünün kurucu başkanlığını da yapar. Sporun Gaziantep'te gelişmesine katkıda bulunur.

Güreş Kulübü'nün ajanlığını yapar. Birçok sporcuyu kulübe kazandırır. Atletizm sporu ile de ilgilidir okul yıllarında. Öğretmenken "Milli Atletizm Hakemliği" lisansı alır. Birçok karşılaşmayı yönetir. Gaziantep de bir kooperatif kurar, arkadaşları ile bir süre müdürlüğünü yapar. Gaziantep'te ki Çocuk Esirgeme Kurumuna Şube Müdürü olarak atanır. Çocuk yuvası binasını yaptırır hizmete sokar. Çalışmaktan yılmayan daima yenilikler peşinden koşan ve her elini attığı işte başarılar elde eden Baki Tamer, Alman harbi sırasında askere alınır ve hiç izne çıkmadan üç yıl Türk ordusunda Asteğmen olarak görev yapar. Terhis olup Gaziantep'e döndüğünde serbest çalışmayı yeğler, kendi adına bir muhasebe bürosu açarak ticarete başlar. Bu arada Gaziantep Halkevi'ne girer. Kısa sürede Temsil Kolu Başkanı olur. Daha sonra Sahneye konan eserlerde başrol oyuncusu ve idareci olarak müdürlük görevine getirilir. Kendisinin oynamadığı birçok eserde yönetmenlik yapar ancak Baki Tamer'i Gaziantep mutlu edemez olur. Onun aklı İstanbul'da, İstanbul'daki Tiyatrolarda oynamaktadır... Doğruca İstanbul'a gelir.

Tiyatroya ilk kez 1937 yılında, İstanbul Şehir Tiyatrosu'nun Gaziantep'te sergilediği bir oyunda rol alarak başladı. 1944 yılında Halide Pişkin-Sadi Tek Tiyatrosu'nda çalıştı. 1945'te Ses Tiyatrosu'na geçti. Burada Sadri Alışık ile tanıştı. Onun yönlendirmesiyle sinemaya 1957 yılında "Çileli Bülbül" filmiyle girdi. Bu filmde Belgin Doruk'la başrolü paylaştı. 1957'de Cep Tiyatrosu ve Küçük Sahne 'de tiyatro oyunculuğuna başladı. Kaygısız isimli piyesin başrolü Fikret Hakan tiyatrodan ayrılınca onun yerine başrolü kaptı. Bazı filmlerin senaryosunu yazdı. Foto romanlarda oynadı. 1960 yılı yapımlı Köyde Bir Kız Sevdim filminde Türkan Şoray ile başrolde oynamıştır. Türkan Şoray'ın beraber oynadığı ilk başrol olmuştur. 1963 yılında kendi film şirketini kurarak Yunan filmlerinin yayın haklarını satın aldı. Ancak yaşanan Kıbrıs olayları nedeniyle Yunan filmlerinin oynatılması yasaklanır ve Tamer iflas eder. Bundan sonra Tamer jön yerine yan ve figüran rollerde görülmeye başladı. Ardından Yeşilçam'ın yaşadığı krizlerde zor günler yaşadı. Her ne kadar zor günler yaşasa da furyasına katılmayı reddetti.

İki yıl boş oturan Baki Tamer'e Jön oynama teklifi gelmez. Bazı teklifler alır ama bunlar ikinci, üçüncü derecede karakter rolleridir. Bu olaylar sanatçıyı bunalıma sürükler bir gece bol miktarda aldığı haplarla intihara teşebbüs eder. Koma halinde Beyoğlu İlk Yardım Hastanesine kaldırılan sanatçının, midesi yıkanarak, mutlak bir ölümün eşiğinden geri döndürülür. Tüm basın bu intihar olayından bahseder. Baki Tamer bu utanç verici olayın etkisi nedeni ile 45 gün eve kapanır, çok yakın dostlarının dışında kimse ile görüşmez. Kendisi ile 1996 yılında çok genç bir muhabirken bu olayları hazırlayan nedenleri konuşup, çalıştığım gazetede hadiseyi geniş kapsamda okuyucularımıza sunmak amacıyla röportaj yapmaya gittiğimde tanışmıştım. O gün tesis edilen dostluğumuz 2004 yılındaki ölümüne kadar devam etmiştir. Evli ve çocukları vardı, kirada oturuyordu. Ailenin geçim parasını kazanmak zorundaydı. Bu yüzden ikinci, üçüncü derecedeki karakter rol tekliflerini kabul etmek mecburiyetinde kalıyordu. Kimisinde ikinci derece önemli çift jönlü gibi roller, kimisinde ise sıradan karakter rolleri oynuyordu. 60 başrol, diğerleri, ikinci, üçüncü derecede roller olmak üzere Dört yüze yakın filmde ve iki televizyon dizisinde oynadı. "Mahallenin Muhtarları" ilk çevirdiği "Ona Bakma Bana Bak" son oynadığı dizisi olur. Baki Tamer gençliğinde olduğu gibi sosyal faaliyetlerini sinemada da sürdürür. Yeşilçam'da kurulan Sendika ve Derneklerde kurucu üye olarak öncülük yapanlar arasında yer alır. Bir ara Yeşilçam'da moda haline gelen, sinemadaki şöhretlerin sahneye çıkıp şarkı söylemesi akimine kapılır. Kısa sürelide olsa sahneye çıkar, şarkılar söyler. Fıkralar anlatır, şovmenlik yapar. 1978 Yılında Bülent Ecevit Hükümeti tarafından çıkartılan “Sanatçı Borçlanması Yasası”ndan istifade eder, borçlandığı SSK primini ödeyerek 1975 yılında SSK’dan emekli olur. Kendisi gibi emekli olacak sanatçılara yol gösterici olur, onların evrakları hazırlamalarında yardımlarda bulunur. Birçok sanatçı arkadaşının yasal olarak emekli olmalarını sağlamalarında yardımcı olur. Baki Tamer, birikimleri ile Göztepe tarafında inşa edilmekte olan kooperatif evlerinden birine girer. Dört yılda tamamlanan inşaat sonrası bir ev sahibi olur ve ailesini Beyoğlu’ndan karşıya taşır. 4 çocuk babası ve 8 torun sahibi Baki Tamer, yaz-kış oturabileceği ikinci bir ev alır Gölcük tarafında…Genellikle yazları gittiği ve oğlunun yaz kış kaldığı mutlu günler geçirir lakin öyle bir felaket gecesi yaşar ki, ölümüne kadar o gecenin etkisinden kurtulamaz.

1999 Gölcük depreminde evi yıkıldı ve arşivini kaybetti.

Sanatçının ikinci baharı hep acılı günlerle geçer. Deprem sonrası üzüntüler Baki Tamer’i kalp hastası yapar. 2000 yılında ani bir kalp krizi geçirerek hastaneye kaldırılır. Bay-pas ile 3 damarı değiştirilir. Bu ameliyattan 4 yıl sonra, ani gelen bir kalp krizi sinemaya adanmış bir ömrü sonlandırır. 4 Ağustos 2004'te İstanbul'da 79 yaşında ölen Tamer, Feriköy Mezarlığında bulunan aile kabristanına defnedilmiştir. Aramızdan ayrılıp ebediyete intikal etmiş Baki Tamer'e Allah'tan rahmet diliyoruz. Mekanı cennet olsun.

Sanatçı Çileli Bülbül, Çölde Bir İstanbul Kızı, Köyde Bir Kız Sevdim, Çoban Kızı, Kara Güneş, Kanayan Yara, Ah Gardaşım gibi önemli yapımlarda rol almıştı.

Elazığ Çimento Fabrikası'nın Öyküsü

26 Haziran 2025 tarihinde Elazığ kanallarından birinde, "Halk şehir merkezinde fabrika istemiyor" diye bir haber izledim. Haberi izleyince dilimden gayri ihtiyari, "Günaydın Elazığlılar" kelimeleri döküldü ve bu yazımı kaleme almama neden oldu.

Türkiye'nin savaştan yeni çıktığı, ağır ekonomik ve sosyal koşulların yaşandığı, 1923-1929 yılları arasında, ülke ihtiyacını karşılamaya ve ithalatı azaltmaya yönelik dört yeni çimento fabrikası kuruldu.

1930'lu yıllarla birlikte diğer sanayi dallarında olduğu gibi çimento sanayiinde de devletçi sanayileşme ilkelerine bağlı kalkınma modeli benimsenerek, ülkenin her tarafında fabrikalar ve elektrik santralleri kurulmaya başlandı.

SEVİM ANAGÖR KOYUNOĞLU

1950'li yıllar, 1946'da çok partili sisteme geçilmesinin ardından Demokrat Partinin iktidara geldiği yıllardı. DP'nin iktidara gelmesiyle, yeni fabrikaların işletmeye açılması, mevcut fabrikaların kapasitelerini genişletme çabaları, liman, hava alanı, köprü, silo, hastane, okul, yol ve baraj inşaatlarında ve de inşaat sektöründe gelişmeler yaşandı. İhtiyaçları karşılamak için Türkiye'nin pek çok ilinde olduğu gibi Elazığ'da da çimento fabrikası kuruldu. O dönemde Elazığ'ın, kentin ihtiyaç ve sorunlarına çözün arayan, çaba gösteren, halkın sorunlarını yönetime ve TBMM'ye taşıyan milletvekilleri vardı. Bu bağlamda Elazığ Milletvekili Ömer Faruk Sanaç'ın Elazığ'a fabrikalar açılması için çok çalıştığı, emek harcadığı konuşulurdu.

Yazılı kaynaklarda Elazığ Altınova Çimento Fabrikasının ve Elazığ İplik Fabrikasının 1954 yılında kurulduğu belirtilmektedir. Ne var ki henüz ilkokulda olduğum 1952 yılında, bir bahar günü, kalabalık oluşturmak için biz öğrencileri toplayıp öğretmenler refakatinde fabrikanın yapılacağı alana götürdüklerini ve Ankara'dan gelen ünlü siyasetçiler tarafından fabrikanın temelinin atıldığını bugün gibi hatırlıyorum. Sadece temel atma gününü değil, o alanların ekin tarlaları olduğunu,

o ekinlerin bahar aylarında yeşil denizler gibi dalgalandığını, o tarlaların çiftçilerin rızası olmadan ellerinden alındığını da anımsıyorum.

Şimdi en önemli hususa gelecek olursak; o yıllarda fabrika için yer seçimi yapılırken şu hususların gözetildiği belirtiliyor:

1. İmalatta kullanılan ham maddelerin fabrikaların kurulacağı yere yakın ve bol miktarda bulunması.
2. Ulaşım imkânlarının taşımacılığa elverişli olması.
3. Kömür tedariki ile ilgili teknik ve iktisadi şartların uygun olması,
4. Çelik sanayine entegre edilebilecek cüruf çimento fabrikasının kurulması.
5. İşçilik.

Görüldüğü gibi şehir merkezine yapılacak çimento fabrikasının risk analizi yapılmıyor. Yani yer seçiminde, hava, su ve gürültü kirliliğine neden olacağı, çevre ve halk sağlığının yanı sıra tarım alanlarının, bağ ve

bahçelerin zarar göreceği, bitki ve hayvan türlerinin yok olmasına ve verimin azalmasına yol açacağı, küresel ısınmaya ve asit yağmuruna sebebiyet vereceği gibi önemli hususlar değerlendirilmeden karar veriliyor.

Ne yazık ki yanlış yer seçimi nedeniyle 1954 yılından beri kentin havasını kirleten, çevresine ve doğal yapısına zarar veren, bağ ve bahçeleri kurutan Çimento Fabrikasının, şehir dışında, uygun bir mekâna taşınması gerekirken, 2006 yılında fabrika özelleştirildi.

Fabrika yaklaşık 70 yıldır Elazığ'ın çevre ve insanına zarar veriyor. Oluk oluk suların aktığı, yemyeşil Yığıki'de (Aksaray Mah.) bağ, bahçe, tarla kalmadı, her şey kurudu, artık eski Yığıki yok. Ne var ki uzun yıllar boyunca Elazığ'ın hem ilgili ve yetkilileri hem de halk duruma sessiz kaldı. Bu arada haksızlık etmeyeyim yakın tarihlerde sosyal medyada ve yazılı basında bazı Elazığ milletvekillerinin, il ve ilçe Belediye başkanının ve muhtarların, "Halk şehir merkezinde fabrika istemiyor" açıklamaları olduğuna rastladım. Ayrıca Cumhurbaşkanının da 2017 yılında çimento fabrikasının başka bölgeye taşınacağı yönünde Elazığlılara söz verdiği belirtiliyor.

Netice olarak Elazığ Valiliğinin, Elazığ İl ve İçe belediyelerinin, Elazığ'daki TSO gibi yerel kuruluşların, Elazığ milletvekillerinin, Fırat Üniversitesi bilim adamlarının, kentin ileri gelenlerinin, STK'ların ve de yayın organlarının hep birlikte fabrikanın şehir dışına taşınması adına, konuya sahip çıkması, planlı şekilde ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulması gerekir.

REKLAMLARINIZ İÇİN
BİZİ ARAYINIZ...
0553 253 30 90

Çedene hasadı yapıldı

Coğrafi işaretli Elazığ Çedene Kahvesinin hammaddesi olan Çedenenin yörede hasadı başladı. Çedenenin kilogramı 500-600 liradan satılıyor.

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Tunceli'nin Pertek ilçesine bağlı Aşağıgülbahçe köyü sakinleri, sonbaharın gelmesiyle olgunlaşan meyveleri toplamak için kolları sıvadı.

Hasat öncesi çedene ağaçlarının altına çadır seren köylüler, gerekli hazırlıkların ardından dallardaki yeşil renkli çedeneleri sırıklarla yere düşürüyor. Zorlu mesaiyle çedeneleri torbalara dolduran köylüler, daha sonra ürünleri evlerine taşıyarak bahçelerinde güneşin karşısına seriyor. Birkaç günlük sürenin sonunda iyice kuruyan çedeneler, bu defa üreticilerce eleklerden geçirilip toz, toprak, ot ve dal parçalarından ayıklanıyor. Odun ateşi üzerine konulan saclarda kavrulan çedeneler, köylülerin "sıkot" adını verdikleri taş havanda öğütülerek kahve gibi toz haline getiriliyor.

Bilimsel adı "pistacia terebinthus" olan çedene, ülkenin farklı yerlerinde menengiç, çitlenbik, çıtlık, çitemik, bıttım, çıtımık, çıtlık, çetemük, yabani antep fıstığı, çıtırık ve çöğre adlarıyla da biliniyor.

'KİLOGRAMI 500-600 LİRADAN SATILIYOR

Çedene üreticisi Mahmut Irmak, Aşağıgülbahçe köyünde yıllar önce dikilmiş çok sayıda çedene ağacının olduğunu söyledi.

Bazı komşularının çedene ağaçlarını aşılayarak çam fıstığına çevirdiğini ifade eden Irmak, "Çedeneler yazın kırmızıyken sonbaharda olgunlaşıp yeşil oluyor. Çedeneleri sıkot dediğimiz taşla öğüterek kilogramını 500-600 liraya satıyoruz." dedi.

Köylülerden Semi Ber de Aşağıgülbahçe köyünün 400 hanelik bir yer olduğunu anlattı. Bölgede daha çok hayvancılığın yaygın olduğunu belirten Ber, "Bu aylarda çedene hasadı başlıyor ve biz de ev ihtiyacımıza göre topluyoruz. Çedene yağı çok sağlıklı ve Almanya'ya gittiğim zaman mutlaka götürüyorum. Bazı hastalıklara karşı çok faydası oluyor ve içinde herhangi bir katkı maddesi yok." diye konuştu.

TESCİLLİ KAHVE

'Çedene kahvesinin' 2022 yılında Türk Patent Enstitüsü'nce tescillenerek Elazığ mutfağının coğrafi işaretli ürünleri arasında yerini alması Elazığ'da sevinçle karşılanmıştı. Kokusu ve kendine has lezzetiyle sofraların gözdesi olan çedene kahvesinin ünü Türkiye sınırlarını aştı. Çedene kahvesi Türk Patent ve Marka Kurumu Coğrafi Ürünler Çalışma Komisyonunun titiz çalışması ile sonuçlandırılarak tescillendi.

Elazığ ve çevre illerde yetişen Menengiç bitkisinden üretilen çedene kahvesi birçok hastalığın tedavisinde kullanılıyor.

Çedene kahvesi özellikle Elazığ ve çevresinde içilen bir içecek türüdür, Önceden belirtmek gerekli ki, kahve adını alsa da aslında bu kahve yemişinden yapılan bir içecek

değil. Uzun kış gecelerinde genellikle kavrularak çerez gibi yenir veyahut dövülüp toz haline getirilerek kahvesi de yapılıp içilir.
Çedene kahvesinin faydalarını sıralayacak olursak; İçeriğindeki doymamış yağ asitleri sayesinde kolesterolü düşürerek kalp sağlığını korur. İçeriğindeki protein sayesinde tok tutmaya yardımcı olduğu için kilo verme diyetlerinde kullanılır. Mide ağrılarına iyi gelerek sindirim sisteminin çalışmasına yardımcı olur.

Riçik'e Mektup

İRFAN KARABULUT

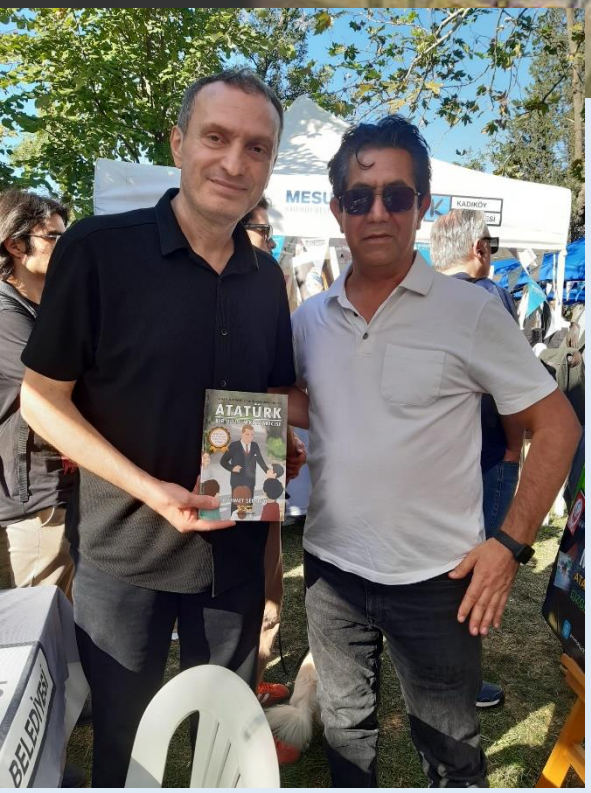
Son günleriydi Ağustos yazının düzgün baba ve Silbus star dağlarında şafakla uyandığında Riçik. Tum çeşmesinde susuzluğun gidermeden haber uçurdu coş baba Poze reş tepesinden. Zaten hepten bozuk yollarını toza toprağa bulayan homurtuya kulak verdiğinde üç beş yaşlı canlının kahvaltı için bacasını yeni yeni tüttürdüğüne şahit oluyordu istemeden. Asık suratının uyku mahmurluğuyla gıcırdayan pas tutmuş gönül kapısını açtığında dışarıdaki karmaşanın, gürültünün asıl sebebi çehresini değiştirmişti. Koynunda doğup büyüyen asil ruhlu çocukları birer birer terk ettiğinden beri ilk kez gülümsüyordu. İlk kez güneş gözlerini kör edercesine kamaştırıyordu. Birden içindeki isyan alevi tatlı bir mutluluğa dönüştü. Bunca yıldır beklediği unutulduğunu sandığı çocukları çocuklarıyla ayak basmıştı yeşili fistan eteklerine. Küt küt atan uslanmaz söz dinlemez kalbi fırlayacaktı yerinden sanki. Çalınan onca davul zurna çığlık haykırışlar uyandırmaya yetmemişti kış uykusundan. Kızıyordu kendine! Kızıyordu uykuya yenik düşen yaşlı bedenine. Yolunu gözlediklerini karşılamayışına sinirleniyordu hepten. Ansızın dönüp yoldaşı düzgün babaya, bir dengbejin yürek yakan ağıtıyla stranlarını dillendirdi. Duaları dilekleri kabul görmüş, çifte bayram yaşıyordu artık. Mivanlarını ağırlamaya koyuldu hemen. Haber saldı rüzgâra, güneşe ve toprak anaya. Yer gök mavi yeşile büründü. Kuşkusuz en güzel ışıklarını sundu güneş tatlı tatlı. Rüzgâr meltemlerini dört bir yana yayarak dağı taşı serinletirken, en güzel al yeşil fistanın giyindi doğa. El ele imeceyle yaratıldı beşinci mevsim. Bunları görür duyarda yerinde durur mu Munzur? Aldığı gibi köpük köpük süt sularını, serinletti yüreklerini onca yılın ayrılığı özlem ve hasretiyle yanan naçar Dersimlilerin. Şimdi sustu yer gök dua ve minnetlerle yalvarıp yakardı kâinat. Açılıp arzın kapısı huşuyla ulaştı âlemi yaratan asıl sahibi rabbime. Şüphesiz tüm dileğini aldı her kulun. Engelledi uğursuzu, kalbi karaları sevgi çeperiyle. Zulme karşı kenetlendi Dersimliler. Uçtu barış güvercinleri. Eller bir kez daha uzandı semaya. Yırtık sözcükler dökülürken lâl dillerden eline beline diline sahip ol dedi pirim... Ardından buyurdu ehlibeyt toplandı imamlar. Kurdurdu kırklar semahını Hacıbektaşı Velim. Kanayan yarayı sararcasına kucaklaştı, genç yaşlı yerli yabancı tüm sevenler birbirlerini tanıyamasa da. Yürek patlatan ceylan derisi davul ile söğüt dalından koparken feryat eden zurnanın yaralı ezgisiyle misafirlerini bağrına bastı Riçik. Gün bugün dediler hep bir ağızdan Dersimliler. Kurbanıyla bayramını, kutlamayla halayını, suskun isyanıyla zılgıtını çeke çeke dem vurdu telli turnam. Arınıp yıkanıldı günahlarından bağinin golanın suyuyla lokmalar eşliğinde. Tavaf edildi ocaklar, dağ taş kutsala değer ne varsa. Buluştu küs, ayrılık, özlem çeken ana baba kardeş yavuklular. Onca yıl toprağında rahatsız yatanlar erdi huzura. Söylendi geçmişe dair yalan gerçek sevgi sözleri. Doyurdu ruhlarını tıka basa Dersimlilerin Riçik. Ayrılığın açlığına sevdasına doydu Riçik cumhuriyetinin cefakâr Dersimlileri.

Ve şimdi! Şimdi hani vakit ayrılık vakti ya... Hani hüzün dolar ya insan. Söylemek istesek te söyleyemeyiz. İstediklerimiz takılır ya kılçık misali. Gözlerimiz boğulur toz dumana. Hani kulaklarımız uğuldar. Uykuda kous oturur ya göğsünüze konuşamaz, bağıramayız. İşte öyle bir şey. Ve sen Riçik! Sen veda zamanı gelip çarptığında, kısa bir nefesle bükme boynunu kurban olduğum. Sendeki sabır direnme varken, bendeki özlem sevgi sen kadar gerçekken, kim ayırabilir bizi? Kim yıkabilir ölümden başka sevgi duvarımızı Riçik? Söylesene kurban olduğum? Söyle kim sevebilir uzaktan bizi biz gibi? Bedenimizi yontan yıllara, sevdamızı ekmeğimizi bölen yollara dayan aşk ile diş ile umut ile. Ata yurdum Riçik dayan inat ile sabır sükût ile dayan. Dayan ki yenildiğin yıkıldığın görülmesin. Sen dayandıkça dersim var olur. Sen var oldukça Dersimliler ayakta durur. Şimdi aç kolların kurban olduğum son kez sarılayım. Yol ver bana. Yol ver ki güneş terkisinde batmadan ayrılayım. Gurur duyar gelen mivanıyla yolgeçen hanı Mohundu. Az ötemde Nalá karé hüzünlü, kalbi kırık, deresi kuru vermez sesimi geri Qunepire. Nefesini sende aldı Dersimliler. Dönme yüzün, eğme boynun kurban olduğum, dönersen gidemem. Kalan yanıma sitem etme istemesen de hep yanındayım. Hani "Kusura bakma diyorsun ya bakılacak kusurun var mı ki? Varsa da baktığım kusurlarının çaresizliğiydi beni sana çeken Riçik çaresizliğiydi.

Animasyon Dünyasında bir Elazığlı...

Elazığ'ın ilk Animatörü olan Mehmet Şenocak, Türkiye'nin ve dünyanın ilk Atatürk animasyon filmi "Atatürk Bir Ulusun Kurtarıcısı" filminin senaryosunu yazmış ve yönetmiştir.

YÜCEL ÇAKMAK
ÇAYDAÇIRA/İSTANBUL

Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi tarafından düzenlenen Kadıköy Çizgi Festivali, 19-21 Eylül tarihlerinde Yoğurtçu Parkı'nda gerçekleşti. Ücretsiz olarak katılınabilen festivalde imza günleri, atölyeler, sergiler, film gösterimleri ve canlı çizim performansları yer aldı.

Festival boyunca çok sayıda yayınevi, dergi ve kültür kurumu stant açarak okurlarla buluştu. Festivalde Çizgi Roman Okurları Derneği, Karikatürcüler Derneği, PonART Akademi, İllüstratörler Platformu ve üniversitelerin animasyon bölümleri de katılımcılar arasında yer aldı. Festivalde Elazığlı çizerlerde yer aldı. Çizgi Roman Ressamı Murat Sevinç ve Suat Karadağ, İllüstrayon-Animatür Mehmet Şenocak okurlarıyla bir araya gelerek kitaplarını imzaladılar.

Elazığlı Animatör

Elazığlı Mehmet Şenocak, 2000 yılında AnimaTürk Animasyon'u (www.animaturk.com) kurdu. Yüzlerce kısa ve orta metrajlı animasyon film yaptı, yönetti. Birçok önemli firmaya reklam filmi, animasyon ve çeşitli tasarım çalışmalarını ekip arkadaşlarıyla birlikte hazırladı. Mehmet Şenocak'ın yapmış olduğu animasyon filmleri www.youtube.com/AnimaTurkTv linkinden görülebilir.

1971 yılında Elazığ'da doğan Mehmet Şenocak, 1980'li yıllarda İstanbul'a yerleşmiştir. 1985 yılında karikatür çizmeye başlayan Mehmet Şenocak'ın ilk profesyonel karikatürleri 1990 yılında Gırgır dergisinde yayımlandı. Mehmet Şenocak,a ait karikatür, espri ve çizgi öyküler, başta Gırgır dergisi olmak üzere Çarşaf, Fırt, Avni ve Dıgıl dergilerinde yer aldı. 1993 yılında çizgi film çalışmalarına başladı ve 10'dan fazla uzun metraj çizgi filmin yapımında bulundu.

AnimaTurk Animasyon

Mehmet Şenocak, 2000 yılında AnimaTürk Animasyon'u kurdu. Turkcell'den Akbank'a birçok önemli firmaya MMS, çizgi film, 3d animasyon, animasyon reklam filmi, karakter tasarımı, interaktif oyun, storyboard, karikatür ve illüstrasyon çalışmaları yapan Mehmet Şenocak, bir dönem Avrupa Yakası isimli dizide yayınlanan Baymak separatör reklam filmlerini de ekip arkadaşlarıyla birlikte hazırlamıştır.

2005 yılında Türkiye'nin ilk şarkıcı animasyon karakteri Küçük Kurbağa'yı tasarlamış daha sonra TPE'ye başvurarak bu karakteri markalaştırmıştır. Mehmet Şenocak yaptığı 100'den fazla kısa komik animasyonla, karikatürleri canlandırarak animasyonla karikatürün bir arada olduğu başarılı örnekler sunmuştur. Bu çalışmalara www.youtube.com/AnimaTurkAnimasyon adresinden ulaşılabilir.

Mehmet Şenocak, Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 80. yıl dönümü olan 10 Kasım 2018'de Türkiye'nin ve dünyanın ilk Atatürk animasyon filmi "Atatürk Bir Ulusun Kurtarıcısı" filminin senaryosunu yazmış ve yönetmiştir. Atatürk animasyon filminin yapımından bir yıl sonra Kasım 2019'da filmin çizgi roman kitabını çıkartmıştır. Çalışmalarına İstanbul'da AnimaTürk Animasyon'da devam eden Mehmet Şenocak, Karikatürcüler Derneği, Reklam Yaratıcıları Derneği ve Çizgi Film Yapımcıları Derneği üyesidir.

Harput'un Harita İllüstrasyonu hazırlanabilir

İllüstrasyon sanatıyla da ilgilenen Mehmet Şenocak, birçok turistik yörenin ve turistik tesislerin projelerine imza attı.

Harita İllüstrasyon hakkında bilgi veren Şenocak, "Bir bölge, ilçe veya şehirde belli noktaları ön plana çıkartan ilgi çekici ve etkili bir haritaya çalışmasıdır. Hazırladığımız animasyon, illüstrasyon, karikatür veya karikatürize haritalarla bir şehrin veya bölgenin tarihi ve turistik yönlerini ön plana çıkartarak hem bölgenizin hem de firmanızın tanıtımını en iyi ve etkili şekilde yapabilir. Elazığ veya Harput için de böyle bir harita hazırlanabilir. Malatya için böyle tanıtıcı bir harita hazırladık." dedi.

KANLI NOEL

Elazığ, Harput'ta açılan Kahve Fincanı Müzesi'nin gerekli olup olmadığını düşünürken, müzede bulunan bazı kahve fincanlarının sahiplerini ve kullanıcılarını öğrendiğimde, şu an için gerekli olduğu kanısına vardım. Çünkü müzeyi ziyaret ettiğinizde artık gördüğünüz sadece bir kahve fincanı olmayacak; o fincanlara, onları kullanan şahsiyetlerin hatıraları da sinmiş olacak. Buradaki sorgulamamız, tamamen Harput tarihini ve kültürünü daha iyi yerlere taşımak üzerine.

Bir yazımızda "Milletimizin en kötü huylarından biri de unutmak" demiştik. Şimdi ben de burada unuttuğum bir olayı anlatacağım. Amacım, olayın hafızamda daha fazla yer etmesini sağlamak ve unutanlara hatırlatmak. Bakalım fincanların ardındaki sırra.

SELİM ŞENGÜL

Bu müzede dikkat çeken ve en önemlilerinden olan fincan kullanıcılarından bazıları şunlardır: Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün 17 Kasım 1937'deki Elazığ ziyaretleri sırasında kendisine kahve ikram edilen fincan, Rauf Denktaş'ın Elazığ ziyaretleri sırasında kullandığı fincan, Şehit Polis Memuru Fethi Sekin'in ve Merhum Nihat İlhan'ın ailesine ait fincanlar. Burada fincan güzellemesi yaptığımı sanmayın. Burada tarihin derin acılarından birini hatırlayacağız. Nitekim milletimiz hatırası olmayan bazı eşyalara bile derin anlamlar yükler zaman zaman. Kıbrıs'ta yaşadığımız acılardan biri de yüreğimize kazınmış bir yara: Nihat İlhan'ın ailesine yapılan vahşi saldırı. Bu olay, Kıbrıs Barış Harekatı'ndan önce yaşanmıştır. Olayların ve zulmün artması üzerine "Türkiye, 20 Temmuz 1974'te garantör devlet olarak müdahale hakkını kullandı ve Türk Silahlı Kuvvetleri, Kıbrıs Barış Harekatı'na başladı. Birleşmiş Milletlerin çağrısı üzerine 22 Temmuz 1974'te ateşkes sağlandı ve çatışmalar durdu."

"Kıbrıs adasındaki taraflar arasında 25 Temmuz 1974'te Cenevre Görüşmeleri başladı.

Yunanistan ve Rum tarafının isteklerini kabul etmemesi ve adadaki Türk halkına karşı katliam yapma ihtimalleri, ikinci harekâtı zorunlu kıldı. Bu kapsamda, "Ayşe tatile çıksın" parolasıyla 14 Ağustos 1974'teki İkinci Kıbrıs Barış Harekâtı ile adaya barış ve huzur getirildi. Türk Silahlı Kuvvetleri, harekât süresince 498 Mehmetçik ve Kıbrıslı 786 mücahidi şehit verdi."

Merhum Nihat İlhan, 7 Haziran 1924'te Elazığ'da dünyaya geldi. 1951 yılında Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra 1951-52 yıllarında Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde Tabip Stajyer Teğmen olarak staj yaptı. 1952 yılında Tabip Üsteğmenliğe yükseldi. 20 Mart 1963 yılında Binbaşı rütbesindeyken 650 kişilik Kıbrıs Türk Kuvvetleri Alayı'na baştabip olarak atandı.

"Kıbrıs tarihine 'Kanlı Noel' olarak geçen 20 Aralık 1963'te Rum saldırıları başlamıştı. 24 Aralık 1963 gecesi Rum Örgüt EOKA tarafından Türk subaylarının evlerine saldırılmış ve Binbaşı Nihat İlhan'ın eşi Mürüvvet ve 3 oğlu Murat, Kutsi ve kundaktaki Hakan saklandıkları banyoda kurşunlanarak öldürülmüştür. Katliamın yapıldığı Lefkoşa'daki ev müze yapılarak 'Barbarlık Müzesi' ismiyle 1 Ocak 1996 tarihinde ziyaretçilerin hizmetine açılmıştır."

Yıllar sonra bir açıklamasında, "Türkiye Kıbrıs büyükelçisi beni çağırdı. Bana 'Başın sağ olsun, eşin ve çocuklarını Rumlar katletmiş' dedi. Katliamın üzerinden 3 gün geçmiş ve benim haberim yeni oluyordu. Ne yapacağımı şaşırdım. İlk sözüm 'Vatan sağ olsun' olmuştu" demiştir. Merhum İlhan, İcadiye Şehitliği'nde, Kıbrıs'ta 1963 yılında şehit edilen eşi ve üç çocuğunun yanında toprağa verildi.

Son olarak, Şehit İlhanlar Caddesi'nde yürürken ve İcadiye Şehitliği'nin yanından geçerken içimde daha derin bir anlam ve bilinç olacak. Özellikle Nihat İlhan'ın ailesinin hatırasını taşıyan fincanlar, Kıbrıs'taki acı olayları hatırlatırken, aynı zamanda vatan sevgisi ve tarihi bilinç gibi değerleri de yüceltiyor.

Kaynak: Anadolu Ajansı ve Elazığ Valiliği

Elazığ kültürü Aydın'da sofralara taşındı

ÇAYDAÇIRA/AYDIN

Aydın Elazığlılar Kültür ve Dayanışma Derneği'nin (AYED) geleneksel Tel Kebap Etkinliği hem lezzeti hem de müziğiyle Aydın'da unutulmaz bir kültür şöleni sundu. Etkinlik, Elazığ'ın eşsiz yemekleri ve yöresel türkülerle katılımcılara keyifli anlar yaşattı.

Aydın Elazığlılar Kültür ve Dayanışma Derneği (AYED), Tel Kebap Etkinliğini bu yıl da büyük bir coşkuyla gerçekleştirdi. Dernek binasında düzenlenen organizasyona, Köşk Kaymakamı Hasan Taş, Denizli Serinhisar Kaymakamı Musa Ayyıldız, GEKA Genel Sekreteri Ümit Gülyağı, Denizli PTT Başmüdürü Cebrail Akyel ve Yargı Akademi kurucularından Gökhan Gül katıldı. Etkinlik, dernek üyeleri, hemşeriler ve Elazığ kültürüne gönül veren misafirlerin yoğun ilgisiyle gerçekleşti.

Etkinlikte Elazığ'dan özel olarak getirilen biber, tulum peyniri, üzüm ve yöreye özgü tırnak ekmek misafirlere ikram edildi. Konuklar hem yöresel tatların hem de Elazığ mutfağının geleneksel lezzetlerinin keyfini çıkardı. Dernek üyeleri ve kültürüne gönül verenler, bu özel sofrada bir araya gelerek birlik ve beraberlik mesajı verdi.

Yemeğin ardından sahneye çıkan derneğin Kürsübaşı ekibi, katılımcılara

yöresel türkülerden oluşan müzik ziyafeti sundu. Konuklar da türkülere eşlik ederek unutulmaz anlar yaşadı. Bu sayede etkinlik hem damaklara hem de kulaklara hitap eden bir şölen havasına büründü.

"ELAZIĞ MUTFAĞININ ASIRLIK BİR MİRASIDIR"

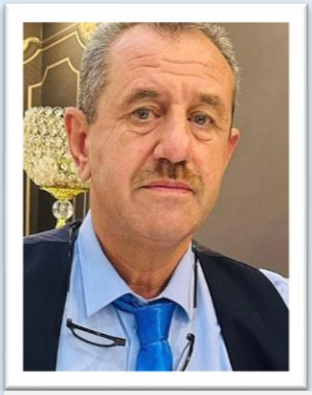
Dernek Başkanı Necati Gür, etkinliğin önemine dikkat çekerek, "Aydın'da yaşayan hemşerilerimiz, komşularımız ve Elazığ kültürüne gönül veren misafirlerimiz ile bir arada olmaktan mutluluk duyuyoruz. Elazığ'ımıza özgü biberimizi, tulum peynirimizi, üzümümüzü ve tırnak ekmeğimizi paylaşarak kültürümüzü yaşatmaya devam ediyoruz" ifadelerini kullandı.

Başkan Gür, Tel Kebabı hakkında da bilgi vererek, "Yöremizde halk arasında 'Dizgıran' olarak bilinen bu lezzet, biberlerin tek tek tele dizilip taş fırında közlenmesiyle ortaya çıkar. Elazığ mutfağının asırlık bir mirasıdır. Hatta kıymeti 'yarım kuzu' kadar tutulan bu özel yemeğimizi Aydın'da sizlerle paylaşmak bizler için büyük bir gururdur. Bu geleneğimizi sürdürürken, tel kebabımızı ilk kez tadan misafirlerimizin beğenisini görmek bizleri ayrıca sevindirdi. Her yıl olduğu gibi, bu yıl da soframızı paylaştığımız, türkülerimizi birlikte söylediğimiz bu güzel buluşmanın Elazığ kültürünü Aydın'da yaşatma yolunda önemli bir adım olduğunu düşünüyorum" dedi.

AYED'in düzenlediği Tel Kebap Etkinliği hem lezzet hem de müzikle katılımcılara unutulmaz bir akşam yaşatırken, Elazığ kültürünün Aydın'da güçlü bir şekilde yaşatıldığını bir kez daha gösterdi.

Kültürel ve Sanatsal Mirasımız Türküleri de Olan Halk Oyunlarımız

Halk oyunlarının mahalli özellikler göstermesinde yöre insanının yaşama biçimi, tarihi, geçmişi, genetik özellikleri, dinsel inançları ve yörenin coğrafi yapısı en önemli etkend olduğunu geçmiş yazılarımızda vurgulamıştık.

MUSTAFA DURĞUN

Elâzığ, müzikli halk oyunlarının çoğunluğu halay türündendir. Kadın erkek halayları yanında karışık oynanan halaylar da vardır ve Elâzığ, müzikli halk oyunları yönünden de yurdumuzun zengin yörelerinden biridir.

Ayrıca bu oyunlarımızın birçoğunun aynı zamanda efsanelerine özgü türküleri de olduğu bilinmektedir ve oyun esnasında da söylenerek oynanmaktadır. Günümüzde değerli müzisyen notistlerimiz tarafından türküler notaya da alınarak değerli kaynaklar da oluşturulmuştur, emeği geçen herkesten Allah razı olsun onlara minnet ve şükranlarımızı sunuyoruz.

Bu yazımızda bu konudan bahsedeceğim; ancak bazen değerlerimiz ve yaptıklarımızla öğünerek bazen de yapıcı eleştirilerle eksiklik ve aksaklıkları tamamlayarak gideceğim; Amacımız hem geçmişi geleceğe taşımak hem de zaman içerisinde çeşitli sebeplerle yok olan değerleri ortaya getirmektir.

Kültürel-Sanatsal Mirasımız, Türküleri de Olan Yöre Halk Oyunlarımız ve türkü sözleri:

ÇAYDAÇIRA OYUNU VE TÜRKÜ SÖZLERİ

Tüm dünyada “Mumlu Dans” olarak bilinen Çayda Çıra Elazığ'ın başta gelen orijinal bir oyunudur. Bu oyun düğünlerde kına gecelerinde ve belli başlı eğlencelerde mutlaka oynanır. Oyunu kadın erkek birlikte veya ayrı ayrı oynarlar. Her iki elde tutulan tabaklar içinde kına ve çamura dikilmiş yanan mumlarla oynanan kıvrak ve neşeli bir oyundur. Oyun sürekli olarak kendi melodisi ile oynanır. Bu oyunun melodisiyle başka bir oyun oynanmadığı gibi, bu oyun başka bir melodi ile de oynanmaz. Oyunun bir bölümünde oyunculara müzisyen yol gösterir ve genellikle şu türkü sözleri oyun oynanarak icra edilir:

Çayda çıra yanıyor
Hanım, nanay nanay
Nanay, gülüm, nanay
Nanay, yârim, nanay

Humar göz uyanıyor
Hanım, nanay nanay
Nanay, gülüm, nanay
Nanay, yârim, nanay

Fitil çifte, yara bir
Hanım, nanay nanay
Nanay, gülüm, nanay
Nanay, yârim, nanay

Yürek mi dayanıyor?
Hanım, nanay nanay
Nanay, gülüm, nanay
Nanay, yârim, nanay

Bu oyunda oyuncular ellerindeki mum dikili tabakları davetlilere ve seyircilere vermek suretiyle onları oyuna davet ederler. Bu nazik davetle kişi hem onure edilmiş olur hem de oyunu bilmiyorsa öğrenmesine vesile olunur.
Oyunla ilgili yörede birkaç efsane anlatılmaktadır:
Orta Asya'dan göçler sırasında bir Türk boyu, Harput yöresine gelerek yerleşir. Boy beyinin oğlu Harput sakinlerinden başka bir boy beyinin kızına âşık olur. Birbirlerine yabancıdırlar. İki kabilenin toprakları arasından bir dere akmaktadır. Aşıklar geceleri, çıra (meşale) ile birbirlerine sevgilerini anlatmaya çalışır ve gizliden gizliye buluşurlar. Derken görücüler gönderilir ve kız istenir, iki boy arasında dostluk kurulması amacıyla kız verilir. Düğün hazırlıkları yapılır. Kırk gün, kırk gece düğün yapılarak yenilip içilir. Düğün alayı gelini alıp dönerken, atı ürken gelin derenin coşkun sularına düşerek kaybolur. Bütün aramalara rağmen gelini bulamazlar. Zavallı damat adayı, aramaya gece gündüz devam eder ve ararken ağıtlar yakar.
Elâzığ'da bir çayın kıyısına Oğuz boylarından birer aşiret yerleşmiş; bu aşiretlerden iki genç birbirlerini sevmişler. Kız geceleri ışık yakarak oğlana haber verir oğlanda bu ışığı takip edip suda yüzerek gelir, kızla buluşurmuş. Bu gizli buluşmayı kızın babası fark eder ve bir gece kızın yaktığı ışığı söndürür. Suyun tam ortasında kalan genç, bir türlü yolunu bulamaz ve sulara gömülerek boğulur. Bir müddet sonra çıranın söndürüldüğünü gören kız, oğlanın kıyıya çıkmadığını anlayınca, o da kendisini sulara atar. Suyun iki yanında da köylüler meşaleler yakarak suda kaybolanları arar ama bir türlü bulamazlar. Bu hazin hikâyenin sonunda "Çayda Çıra" oyunu doğar.
Uluova'yı ortadan ikiye ayıran Harınget Çayı'nın kıyısında bir köyde, köyün ileri gelenlerinden biri oğlunu evlendirir. Düğün dernek kurulur, günlerce şenlik yapılır, çalgı çalınır, yemekler yenilir. Düğünün son gecesine kadar her şey yolunda gitmektedir. Hayat gayet güzel ve mehtap vardır. Ancak birden ay tutulur. Ay tutulması hayra yorulmaz; davetliler bunu uğursuzluk sayarlar, düğünün neşesi kaçar, davetliler tedirgin olurlar. Bu arada damadın annesi Pembe Ana, bu duruma çok üzülür. Ani bir hareketle ortaya atılarak ne kadar mum varsa toplatılıp tabaklara dizer, oradaki insanların ellerine tutuşturur, kendisi de başına geçerek oynamaya başlar. Zifiri karanlıkta her yer birden aydınlanır. Mumların akisleri suya yansır, çalgıcılar bu hareketlere uygun ritimlerle müzik çalmaya, davetliler de coşarak eğlenmeye başlarlar.

Delilo oyunu ve türkü sözleri

Bu oyun Harput orjinlidir. En az iki kişi tarafından oynanır. Ancak, erkekli kadınlı da oynanmaktadır. Oyunun başında bir çizgi halinde duran oyuncular küçük parmaklarıyla tutuştukları kollarını aşağıda tutarlar. Oyun esnasında ritme uygun olarak parmaklar omuz hizasına gelecek şekilde kaldırılır. Oyun figürlerini teşkil eden hareketler daha çok el ve ayaklarda toplanır. Oyunun türküsü vardır. Türkü, sazlarla birlikte oyuna başlarken söylenir.

Dam başında duran kız (Delilo Delilo hayranım)
Az derdim artıran kız (Delilo Delilo hayranım)
Ben yaralı bir kuşum (Delilo Delilo hayranım)
Bana tuzak kuran kız (Delilo Delilo hayranım)

Türkünün bitiminden sonra figürler başlar.

Bu iki oyunumuz da günümüzde hem düğün-bayram gösterilerinde hem de halkoyunları yarışmalarında en çok oynanan oyun oyunlarımızdandır, ancak da eskilerde her türlü gösterilerde, yarışmalar dahil, türküleriyle oynanırdı ancak ne yazık ki günümüzde özellikle bu kültür varlıklarımızı başka yerlere taşıyabilme açısında çok önem taşıyan yarışmalarımızda okunmamaktadır.

Yöremizin bu iki oyunundan başka türkülü oyunları da vardır, ileriki yazılarımızda bunları da ortaya getireceğiz. Ayrıca bu oyunların türkü sözleri çok fazladır ancak biz burada oyunda en az bir kıtası okunsun özeleştirisiyle bir kıta'sını verdik, ilgililere bu konuda uğraş veren, emek ve çaba gösteren herkese saygılarımla …

REKLAMLARINIZ İÇİN
BİZİ ARAYINIZ…
0553 253 30 90

Elazığ'da Tavuk ve Horoz Güzellik Yarışması düzenlendi.

En güzeli seçildi

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ'da Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Süs Tavukları ve Bahçe Hayvanları Yetiştiriciliği Derneği'nin açtığı özel stantta sergilenen tavuk-horoz cinsleri, düzenlenen güzellik yarışmasıyla ödüllerini aldı.

Elazığ'da düzenlenen Gıda ve Tarım Fuarı'nda, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Süs Tavukları ve Bahçe Hayvanları Yetiştiriciliği Derneği özel bir stant açtı. Dernek, süs tavuklarının yanı sıra ördek, kaz, hindi, bıldırcın, tavus kuşu, tavşan ve egzotik bahçe hayvanlarını da sergileyerek ziyaretçilerin ilgisini çekti. Fuarın son gününde 2 bölge ve 23 ilden gelen egzotik bahçe hayvanlarının ödül yarışması gerçekleşti. Yarışmaya katılan 150 farklı horoz ve tavuğun kurul tarafından değerlendirilmesinin ardından güzellik yarışmasında dereceye girenler ödüllendirildi.

Dernek Başkanı Hüseyin Göksal Karabulut, "Uluslararası hakemimiz alanımıza gelip burada bölgenin en iyi tavuk ve horoz şampiyonlarını belirledi. Burada kupa takdimi yapacağız. Ödüllerimiz üreticilerimize takdim edilecek. Bizler için de çok güzel bir organizasyon oldu. Şehrimiz tarafından bu potansiyele sahip olmamız ve rağbet olması bizleri fazlasıyla mutlu etti. Doğu ve Güneydoğu olmak üzere 23 ilden farklı ırklar geldi. Her üretici bir ırkı teslim ederek 150 farklı alanda çok iyi kanatlı üzerine tavuk çeşitliliğimiz oldu. Bunun yanı sıra, ördek, kaz, hindi ve tavşan çeşitlerimiz de burada var. Biz her yıl bölgesel bir yarışma düzenlemeyi düşünüyoruz. Tarım ve Hayvancılık Fuarında belediyemiz tarafından düzenlenen organizasyonlarda bizler de yer alacağız inşallah" dedi.

5. Tarım Fuarı Sona Erdi

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ Belediyesi'nin düzenlediği 5. Tarım Fuarı'nın coşkulu geçti.

Ahmet Tevfik Ozan Fuar ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen fuarın açılış törenine, Elazığ Valisi Numan Hatipoğlu, MHP Elazığ Milletvekili Semih Işıkver, CHP Elazığ Milletvekili Gürsel Erol, Elazığ Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları, siyasi parti ve STK temsilcileri, kurum müdürleri ve çok sayıda davetli katıldı.

Elazığ Belediyesi tarafından düzenlenen Tarım Fuarı'nda, gıda, tarım, hayvancılık ve tarım teknolojileri alanındaki yenilikler ziyaretçilerle buluşuyor. Üreticilerden çiftçilere, sektör temsilcilerinden yatırımcılara kadar geniş bir katılımcı kitlesine hitap eden fuar, şehrin ekonomik gelişimine katkı sunuyor. Tarım sektörünün büyümesine de destek olmayı hedefleyen bu önemli etkinlikte, yerli ve yabancı birçok firma ürünlerini sergilendi.

Son Teknoloji ve Yöresel Lezzetler Buluştu

Fuarda, tarımın geleceğini şekillendiren son teknoloji traktörlerden modern sulama sistemlerine, zeki gübreleme teknolojilerinden hayvancılık ekipmanlarına kadar aklınıza gelebilecek her türlü ekipman sergilendi. Katılımcılar, bu yenilikleri yerinde inceleme fırsatı buldu.

Ancak fuarın asıl renkli yüzü, yöresel ürün stantları oldu. Elazığ'ın yanı sıra Türkiye'nin dört bir yanından gelen üreticiler, yörelerine has organik gıdaları, tatlıları ve el emeği göz nuru el sanatı ürünleri tanıttı. Misafirlere yapılan ikramlarla fuar, bir pazar yeri sıcaklığına büründü.

"Fuarımızdan Memnun Ayrıldık"

Fuar alanında stant açan firma sahipleri ve üreticiler, vatandaşların fuara gösterdiği yoğun ilgiden duydukları memnuniyeti dile getirdiler. "Fuara ilgi beklediğimizden de fazlaydı", "Hem satış yapma hem de ağımızı genişletme fırsatı bulduk" şeklinde açıklamalarda bulunan iş insanları, fuarın kendileri için oldukça verimli geçtiğini ifade ettiler.

Fuarla birlikte Elazığ, sadece tarım teknolojilerinin değil, aynı zamanda Anadolu'nun zengin kültür mozaiğinin de tanıtıldığı bir merkez haline geldi. Bir sonraki fuarın heyecanı ise şimdiden başladı.

Türkiye'de ilk kez Pertek feribotu içerisinde defile düzenlendi.

Feribotta defile ilgi uyandırdı

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Tunceli'nin Pertek ilçesinde, Keban Baraj Gölü üzerinde Türkiye'de ilk kez bir feribotta defile düzenlendi. Renkli görüntülere sahne olan defile büyük ilgi çekti.

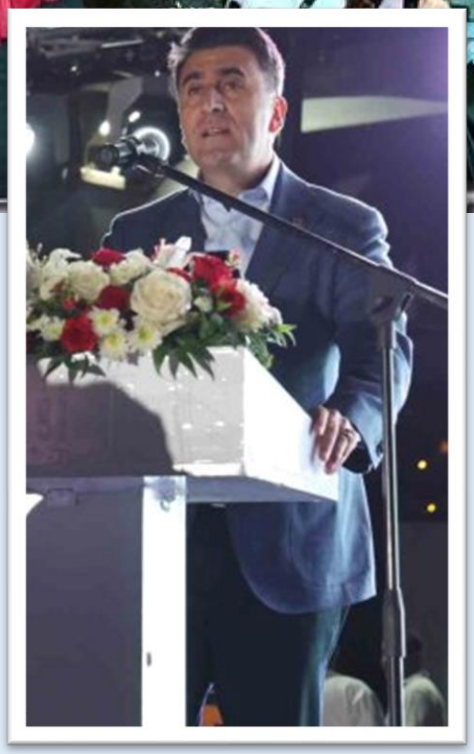
‘Kaleden Podyuma, Bir Pertek Rüyası’ adıyla düzenlenen etkinlik, terörsüz bir Türkiye'nin sanat ve kültürle buluşmasının simgesi oldu. Pertek Kaymakamlığı ve belediyesi öncülüğünde Pertek Kalesi manzarası eşliğinde gerçekleşen defileye çok sayıda davetli katıldı. Gecede, Tunceli'nin köklü kültürel mirası ve modern tasarımlar birleşerek podyuma yansıdı.

Tunceli'nin artık bir turizm ve huzur şehri olarak Türkiye'nin cazibe merkezlerinden biri olma yolunda ilerlediğini belirten Vali Şefik Aygöl, Biliyoruz ki bir şehirde barış hakimse orada sanat filizlenir, kültür kök salar ve turizm canlanır dedi.

Açıklamalarda bulunan Vali Aygöl, Tunceli artık sadece doğal güzellikleriyle değil, köklü tarihi mirası, zengin kültürü, sanatla iç içe geçmiş yapısı ve en önemlisi huzuruyla anılan bir şehir konumundadır. Hepimizin bildiği gibi huzur olmadan ne turizmden ne de kalkınmadan bahsetmek mümkün değildir. Hamd olsun bugün Tunceli güven ve barış iklimiyle birlikte artık bir turizm ve huzur şehri olarak Türkiye'nin cazibe merkezlerinden biri olma yolunda

ilerlemektedir. Pertek ise bu yolculuğun en önemli duraklarından biridir. Sahip olduğu tarihi kale kültürel değerler, baraj gölüyle birleşen eşsiz doğası ve misafirperver insanıyla adeta Anadolu'nun saklı bir hazinesidir. İşte bu akşam burada düzenlenen 'Kaleden Podyuma Bir Pertek Rüyası' defilesi de bu hazineyi gün yüzüne çıkaran değerli bir adımdır. Bu defile sadece bir moda etkinliği değil, aynı zamanda Tunceli'nin huzur ve güven ortamında, sanatla kültürle, estetikle buluşmasında en güçlü sembollerinden biridir. Çünkü biliyoruz ki bir şehirde barış hakimse orada sanat filizlenir, kültür kök salar, turizm canlanır. Bu şehir artık göçün ya da olumsuz algıların değil, turizmin, huzurun, kardeşliğin ve gelişmenin şehridir diye konuştu.

AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ

ÇAYDAÇIRA

